

Žďárské

noviny

březen / 2023
XXX

UHLOPARK

RUDOLF WOLF

733 536 004

BÍLINSKÉ UHLÍ

UHELNÉ BRIKETY

PÍSKY | ŠTĚRKY

KONTEJNERY

sklad Sázava u Žďáru

krestan-uhli-sterky-pisky.cz

PATROL®

- poplachové zabezpečovací systémy
- elektrické požární systémy
- kamerové systémy
- komunikační datové sítě
- projekce, montáž, servis a revize

INFO LINE 602 56 56 56

www.patrol.cz

ALARM SYSTEM

Začne stavba propojky

Předáním staveniště v pondělí 6. března začne ve východní části města stavba propojky Jamská-Brněnská.

Místní komunikaci za 65 mil. Kč s DPH vybuduje Consorcium Eurovia a Aquasys, vítěz soutěže města. Předpoklad dokončení stavby je květen 2024.

„Propojka krom efektu pro automobilovou dopravu a lepší zprostitelnost města bude zahrnovat i smíšenou cestu pro chodce a cyklisty a přidruženou zeleň, veřejné osvětlení a zastávku MHD,“ informuje starosta Martin Mrkos (Žďár-ŽM).

V průběhu března také dojde ke kácení březového hájku na Jamské a v průběhu stavby bude propojka neprůchozí pro pěší. -lko-

Nový zastupitel

Šestici zastupitelů klubu ANO 2011 A Nezávislí doplnil náhradník za ANO 2011 Vítězslav Koráb poté, co rezignovala na mandát zastupitele města Ludmila Řezníčková, bývalá místostarostka města.

Zároveň rezignovaly i první dvě náhradnice na mandát zastupitele Michaela Šinkorová a Ludmila Koubková. Další oslovený náhradník v rámci Hnutí ANO 2011 byl V. Koráb, který mandát přijal a dne 9. 2. složil slavnostní slib zastupitele. -lko-

ŽĎÁRSKÝ masopust byl letos opravdu veselý a hned ve dvojím vydání: lidový i tradiční ze Studnic, zapsaný v seznamu světového kulturního dědictví UNESCO.

Foto: Lenka Kopčáková

Dva masopusty, každý jiný

Žďár letos prožil dva masopusty a každý úplně jiný. Jeden v čistě lidovém pojetí a ten druhý historický s tradičními maskami, zapsaný v seznamu UNESCO. Lidé si užili dva bujaré dny.

Již v sobotu 18. února převzal vládu nad městem lidový masopust v režii místních nadšenců kolem historičky Lenky Šimo. Právě jim se v roce 2018 podařilo žďárský masopust po padesáti letech vzkřísit z popela. Pak ovšem v předjaří roku 2020 uhořel covid, který kulturní život města zparalyzoval na dva roky.

Druhý masopustní program tradičních maškar z Hlinecka běžel v režii města a Žďár uviděl historický průvod i s podobou masek, přesně jak se zachoval z 19. století. A tak letošní masopust, ať lidový nebo tradiční, byl velkou oslavou setkávání a smíchu.

Obou rozpustilých odpolední se účastnilo plné náměstí diváků. Někteří přišli sami opakovaně v maskách.

Naše reportáž je na str. 14 a 15. Více snímků najdete ve fotogalerii na webu www.jihlavske-listy.cz/zn.

Ohlas prorodinné politiky

Prorodinnou politiku ve Žďáře letos radnice podpořila částkou 120 tisíc korun. Činí tak už od roku 2013.

Zpočátku ji podporoval i kraj z jeho Fondu Vysočiny, ale to skončilo v roce 2019. Od té doby v tradici pokračuje pouze město.

Jak říká místostarosta Rostislav Dvořák (KDU-ČSL), dnes se oblasti ve Žďáře věnuje jen Rodinné centrum Srdíčko, do roku 2021 to byl i charitní klub Kopretina.

„Tato rozšířená tradice a kvalita služby je velice žádaná ze strany rodičů. Obnáší péči již od těhotenství a práci s budoucími maminkami a dětmi až do školního věku,“ vysvětluje.

Loni město Žďár uspělo v soutěži Obec přátelská rodině a získalo neinvestiční odměnu 550 tisíc Kč. „Byly za ní nakoupeny hrací prvky a podpořeny besedy, přednášky a vzdělávání,“ dodává Dvořák.

-lko-

FIRMA ROKU 2022
KRAJE VYSOČINA

VODASERVIS

ÚPRAVA VODY
ČERPACÍ TECHNIKA

Jamská 2362/53
591 01 Žďár nad Sázavou
www.vodaservis.cz

VP radon
měření a vyhodnocení radonu

Měření radonu
v půdách a místnostech

Květná 1030/13
Žďár nad Sázavou

tel./fax: 566 628 232
mobil: 603 486 822
e-mail: vp-radon@vp-radon.cz
www.vp-radon.cz

Z01-vprM

WinFAS
EKONOMICKÝ SOFTWARE

software
pro velké i malé společnosti

www.winfas.cz

**1+1
ZDARMA**

**TREFA
DO ČERNÉHO**

* ZDARMA JE VŽDY
LEVNĚJŠÍ OBRUBA

OPTIK
LÁLAJ

WWW.OPTIKLATAL.CZ

Opozice ztratila předsednictví financí

Po opakovaných neúspěšných pokusech zastupitelé zvolili 9. února předsedu Finančního výboru (FV). Je jím oproti zvyklostem člen koalice Martin Petr (Žďár-ŽM).

O volbu se zastupitelé pokoušeli od konce loňského roku, nyní se podařila napočtvrté. Doposud platilo nepsané pravidlo, že funkci předsedy výboru vykonával vždy zastupitel z opozice.

Zatímco předsedou Kontrolního výboru byl hladce zvolen Jan Mokříš (Společně - ODS, TOP 09), volba předsedy Finančního výboru se vlekla.

Opoziční klub Změna 2018 a Soukromníci opakovaně navrhovali kandidáta Jana Havlíka, bývalého tajemníka MěÚ, ale ten nebyl pro koalici průchozí.

Při posledním zastupitelstvu podal Zdeněk Navrátil (Žďár-ŽM) návrh na předsedu v osobě Jaromíra Brychty. Jednak, aby byla dodržena tradice opozičního předsedy a také volbu odůvodnil dlouholetými zku-

MARTIN PETR (Žďár-ŽM), nový předseda Finančního výboru

šenostmi Brychty ve vedení města. „Nedovedu si představit vhodnější osobu než jeho,“ uvedl Navrátil.

Jaromír Brychta návrh s poděkováním odmítl. „Na tuto věc mám vyhraněný názor. Byl jsem pět volebních období starostou a zastupitelem jsem 29 let, tak ten, od kterého jsem se sám učil finance, byl právě Jan

Havlík,“ uvedl. Podle Brychty by byl právě Havlík nejlepším odborníkem ve vedení FV.

Na to Zdeněk Navrátil odpověděl, že Jan Havlík už třikrát jasně důvěru zastupitelů nedostal. „Mrzí mne, že to neberete. Mohlo to zasypávat příkopy mezi koalicí a opozicí,“ podotkl směrem k Brychtovi.

Předsedající Martin Mrkos (Žďár-ŽM) pak nabídnul předsednictví zastupiteli Miroslavu Šabartovi (Změna 2018 a Soukromníci).

Ten nominaci opakovaně odmítl s vysvětlením, že rozumí jen financování vedení podniku a ve veřejných financích má jen malé zkušenosti. „Když jsem měl připomínky k rozpočtu, bylo mi řečeno, že ve městě to funguje jinak,“ dodal na vysvětlenou. Brychta navrhoval volbu předsedy ještě odsunout a vše znovu zvážit. Josef Klement (KDU-ČSL) mu ale oponoval, že věc už by se neměla prodlužovat, protože předseda FV má své povinnosti a měl by začít pracovat.

„Navrhuji, aby předsedou FV se stal někdo ze stávajících členů FV. A protože musí být zároveň zastupitelem města, jako jediný kandidát mi vychází Martin Petr (Žďár-ŽM),“ vysvětlil ke svému návrhu.

Předsedajícím dotázaný kolega nominaci přijal. Při veřejném hlasování byl Martin Petr schválen za předsedu Finančního výboru 18 hlasy. Proti byli tři členové klubu Změna 2018 a Soukromníci a dva členové klubu Společně. Jan Havlík, kterého se snažil jeho klub prosadit, hlasoval pro navrženého kandidáta.

Později pro ŽN kritizoval, že koalice opakovaně navrhla J. Brychtu i M. Šabarta bez ohledu na to, že jasně věděli, že to odřeknou. „Odmítáme se podrobit personální politice a diktátu, koho na funkci předsedy FV nominovat, bez ohledu na znalosti a zkušenosti veřejných financí. Nejsme ANO, abychom obětovali vlastní program a lidi pro funkci, kterou nepotřebujeme,“ uvedl mj. Jan Havlík.

-lko-

Město podpoří další komunitní zahrady

Nově běží dotační program města na podporu vzniku komunitních prostor. Je v objemu 100 tisíc korun a navazuje na loňský úspěšný pilotní projekt z Nádražní ulice, kde sousedé ze sídliště vytvořili první komunitní zahradu ve Žďáře.

„A protože byla poptávka i z jiných částí města, rozhodli jsme se zájem občanů systematicky podpořit,“ říká na úvod starosta Martin Mrkos (Žďár-ŽM).

Dotační program vyhlásila rada města v únoru a krom komunitních zahrad může podpořit i uzpůsobení prostor uvnitř vnitrobloků a domov-

ních dvorůk, zázemí pro komunity a jejich venkovní aktivity, nebo také sousedská posezení s květinovými záhony, místa pro pěstování zeleniny ve městě, pikniková místa, popř. terapeutické či smyslové zahrady. Důležité je, že půjde o prostory, které vytvoří spolek nebo komunita sousedů a přátel žijících v jednom místě.

Z programu však nelze podpořit květinové záhony před obytnými domy, předzahrádky a instalace různých laviček.

Maximální výše dotace je 25 tis. Kč na jeden projekt, minimální výše

5 tis. Kč.

Žádat mohou právnické (zapsaný spolek nebo OPS) nebo fyzické osoby. Projekt ale nesmí vznikat za účelem zisku. Uznatelnými náklady jsou materiály použité ke tvorbě komunitního prostoru, popř. odborné práce a odborně zpracovaný návrh projektu.

Na úřadě má dotační program na starosti Radka Remarová, návrhy občanů budou zkonstruovány s městským architektem, popř. krajinářem. Ti prověří možnosti realizace v místě, např. s ohledem na sítě či dopravní obslužnost.

„Daný projekt bude prokonzultován a případně odladěn tak, aby mohl ve veřejném prostoru fungovat. Pak projde přes hodnotící komisi na základě jejího doporučení bude postoupen k vyhodnocení a schválení do rady města,“ popisuje starosta.

Podle pravidel bude dotační podpora akterům vyplacena zpětně poté, co komunitní prostor vybudují. „Důležité je, že při budování musí být zapojena daná skupina lidí, aby měl projekt socializační společenský prvek. Udržitelnost projektu je minimálně tři roky,“ říká ještě závěrem Martin Mrkos.

-lko-

Žďár propachtoval rybníky

Začíná pacht několika městských rybníků a radnici se vyplácí.

Vybraný pachtýř bude obhospodařovat asi 21,5 ha rybníků. Mezi nimi Kamenný rybník, kde pachtovné činí 16.800 Kč/hektar a kalendářní rok a rybníky Vetelské soustavy, kde pachtovné je 13.900 Kč/ha/rok u (obojí bez DPH).

„V přepočtu přes výměry rybníků vyděláme ročně 388 tisíc Kč. Krom toho získáváme i nefinanční benefity, protože péči o rybníky přenášíme na pachtýře,“ vysvětluje starosta Martin

Mrkos (Žďár-ŽM).

Údržba rybníčních děl a jejich okolí vychází kolem 25 tisíc Kč na rybník, celkem tedy u propachtovaných rybníků kolem 200 tisíc Kč. V minulosti město Žďár n. S. hospodářsky využívalo téměř 30 ha rybníčních ploch.

„Takže, i když se snižuje plocha rybníků v péči města, zvyšuje se nám výnos z rybníků. Riziko přenášíme na pachtýře, včetně obhospodařování rybích násad,“ dodává starosta.

Horní žďárský rybník zvaný Hor-

ňák, naproti OC Convent, na kterém se doposud hospodařilo intenzivně, byl převeden do režimu parkového rybníku. „Tento rybník čeká odbahnění a revitalizace. Na podobný režim už přecházíme společně s Göttilerovým rybníkem, Stržanovským rybníkem a Návesním rybníkem,“ informuje starosta Mrkos. Čtveřice parkových rybníků bude tvořit významný městský krajinotvorný prvek s ekologickým biodiverzitním přesahem. Poslouží i podpoře spolkové činnosti rybářského spolku.

-lko-

Strážníci usilují o tři dotace

Souhlasem rady města prošel program městské policie (MP) s názvem Prevence kriminality 2023.

„Nyní tento program podáváme Ministerstvu vnitra ČR s cílem získat dotační podporu. Máme zpracované tři preventivní projekty,“ informuje vedoucí MP Martin Kunc.

V rámci projektu **Asistent prevence kriminality** žádá žďárská MP celkovou dotaci ve výši 1,056 mil. Kč na asistenty prevence kriminality.

Rada by získala i dotaci 106.000 Kč na preventivní program **Príměstský tábor**, který plánuje pořádat v letních

prázdninách po dobu pěti dní pro 15 dětí.

Preventivním projektem **Forenzní značení jízdních kol** navazuje na tento styl značení z minulých let. „Požadujeme dotaci 25.000 Kč. Projekt je určen pro označení celkem 150 jízdních kol,“ uvádí vedoucí MP Kunc. Jak vysvětlují policejní zdroje, jde o technologii pomocí speciálních roztoků SelectaDNA, které obsahují UV složku a mikročástice s kódem, „DNA“. Označení je prevencí krádeží za účelem pozdější identifikace jízdního kola.

-lko-

Krátce

■ 16. 3. **Zasednou zastupitelé** – již páté jednání městského zastupitelstva nad hospodařením Žďáru a věcmi veřejnými se koná v sále MěÚ (16-20 h.).

■ **Jóga pro seniory** – Cvičení zdarma začíná od března každé úterý od 9 hodin v Senior pointu knihovny. Rezervace je nutná.

■ 17. 3. **Josefská noc** – tradiční program na paměť žďárského kněze, zachránce kostela na Zelené hoře, obrozeneckého spisovatele Matěje Josefa Sychry (+19. 3. 1830). Knihovna (17-21.30)

■ 31. 3. **Od pomlázky po dožínky** – žďárské folklorní soubory Rozmarýnek, Bystřinka a Studánka nás spolu s Horáckou muzikou a Malou muzikou ZUŠ provedou částí lidového roku. Divadlo (18 h.)

■ 31. 3. **Noc s Andersenem** – pohádkové nocování přihlášených dětí. Knihovna (18-8.30)

■ 4. 4. **Pašijová hra: Co se stalo s Ježíšem?** – výpravné lidové představení o životě, smrti a zmrtvýchvstání Ježíše Krista. Kopečky Libušín (20 h.)

-lko-

Zastupitelé si od března zvýšili odměny

Odměny za výkon funkcí neuvolněných členů zastupitelstva města Žďáru nad Sázavou schválili zastupitelé 9. února.

Návrh připravený v souladu se zákonem o obcích předkládal starosta Martin Mrkos (Žďár-ZM).

Jak pro začátek informoval vedoucí odboru financí Tomáš Vlček, koncem roku 2022 proběhla novelizace nařízení vlády o výši odměn členům zastupitelstev územních samosprávních celků o 10 %.

Číslo pro uvolnění a neuvolnění členy zastupitelstev obcí vychází z přílohy vydané Ministerstvem vnitra ČR, kde výše odměn závisí na počtu obyvatel s trvalým pobytem. Žďár náleží do skupiny měst s počtem od 20.001 do

50.000 obyvatel.

Odměny neuvolněným členům ZM vypadají takto:

člen rady města **11.301 Kč**
předseda výboru **5651 Kč**
předseda komise **5651 Kč**
člen výboru **4709 Kč**
člen komise **4709 Kč**
člen zastupitelstva **2826 Kč**

Odměna je podle pravidel vyplácena jen za nejvyšší vykonávanou funkci. V případě nástupu náhradníka na uprázdněný mandát člena ZM bude odměna poskytována ode dne složení slibu.

V rozpravě k tomuto bodu opoziční zastupitel Jan Havlík (Změna 2018 a Soukromníci) uvedl, že další zvýšení

odměn mu připadá nemorální a přehnané. Podal protinávrh, v němž by člen rady města měl brát měsíčně 7000 Kč, předsedové výborů 4000 Kč, předsedové komisí 4000 Kč, členové výborů a komisí 3000 Kč a běžní zastupitelé 2000 Kč měsíčně.

„Navrhuji také, aby odměny byly vypláceny v případě, že účast na jednáních bude vyšší než 80 %. Odměna by měla být za práci, minimálně za účast na jednání,“ míní Havlík.

Na to starosta reagoval, že práce zastupitele není jen o zasedání, ale také o pracovních seminářích, reprezentaci města, práci v terénu. „Např. rady města jsou dvakrát do měsíce a bývají dlouhé, tam by se přepočty projeví jinak,“ dodává starosta, podle kterého je navrhova-

ná odměna zasloužená.

Jan Mokříš (Společně - ODS, TOP 09) připomněl, že většina zastupitelů je členy komisí a výborů. „Protože se zajímáme o dění, chodíme ve svém zájmu i na jiné komise či výbory. Vždy se berou peníze za jednu funkci. Mně to zase tak jako velké peníze nepřipadá,“ dodal.

Při hlasování Havlíkův protinávrh neprošel. Jen 4 hlasy byly pro, 3 proti a 18 zastupitelů se hlasování zdrželo.

Vrátili se k původnímu návrhu usnesení. Materiál prošel poměrem hlasování: 20 pro, 4 proti (členové klubu Změna 2018) a hlasování se zdržel Jan Mokříš (Společně).

Nové odměny neuvolněným členům zastupitelstva města Žďáru n. S. budou vypláceny měsíčně od 1. 3. 2023. **-lko-**

Porodnice zavádí bufety pro šestinedělky

Zatím ve dvou z celkem pěti vysokých nemocnic uplatňují novinku ve stravování novopečených maminek. Po 24 hodin denně mají k dispozici bufet s pestrým výběrem zdravých jídel.

Jako první zavedla bufet začátkem ledna stanice šestinedělí Nemocnice Havlíkův Brod a za pár dní přišlo se službou i porodní oddělení Nemocnice Nové Město na Moravě.

Šestinedělky si mohou kdykoliv během dne zajít do bufetu, zdarma si pochutnat a doplnit tak potřebné bílkoviny a vitamíny.

Maminky po porodu v novoměst-

ské nemocnici mají v kuchyňce k dispozici chladničku naplněnou jogurty, tvarohovými dezerty, šunkou, sýrem a mléčnými nápoji. K sestavení vlastního jídelníčku mohou využít i marmeládu, ovocné přesnídávky či kukuřičné lupínky a ovesné vločky. Mohou jíst tak, jak jsou zvyklé z domu.

„Nahradili jsme tak výdej snídaní, ale místnost je maminkám přístupná po celý den. Je to bezplatné, maminky si kdykoliv mohou dát, na co mají chuť. Když dostanou hlad, mohou si třeba vzít druhou večeři,“ říká vedoucí stravovacího provozu Jan Hutař. Pacientky s dietním omezením dostávají

stravu individuálně na základě indikované diety, nebo jim s výběrem pomůže nutriční terapeutka.

„Ze stravovacího provozu denně chodí pouze pečivo, obědy a večeře. S večerí posíláme maminkám i čerstvé ovoce,“ podotkl Jan Hutař s tím, že sortiment budou průběžně doplňovat a upravovat.

Speciální lednici nepřetržitě vybavenou jídlem mají i ve stanici šestinedělí v Havlíčkově Brodě. „Maminky si mohou přijít vybrat kdykoliv během dne i noci a novinka má mezi nimi skutečně ohlas. Najdou zde velice kvalitní suroviny a vše je bezplatné,“ informuje tisko-

vá mluvčí nemocnice Petra Černo.

Jak dodává, lednice je doplňkem navíc, zcela zachován je systém snídání, obědů a večeří. „V loňském roce jsme upravovali spolu s oddělením nutriční terapie skladbu jídelníčku pro maminky, na výběr jsou i diety,“ dodává Černo.

Mluvčí jihlavské nemocnice Monika Zachrlová uvádí, že na zdejším porodním zatím maminky bufetovou stravu nemají. „Nicméně to máme v plánu a letos chceme také zrealizovat. Maminky budou mít na výběr snídani hotelového typu,“ naznačuje Monika Zachrlová.

-lko-

2 000 Kč

na zdravý životní styl

PŘIPOJTE SE DO

31. BŘEZNA

www.cpzp.cz
 kód pojišťovny 205

Česká průmyslová zdravotní pojišťovna

ZDRAVOTNÍ POJIŠŤOVNA
MINISTERSTVA VNITRA ČR

211

BONUSY až

32 500 Kč

pro zdraví vaší rodiny

na specifické diety (pro všechny bez omezení) až

4 000 Kč

pro těhotné a maminky až

3 000 Kč

na péči o duševní zdraví až

4 000 Kč

a mnoho dalších

Nejste ještě u nás? Přihlaste se k nám do

31. 3. 2023

Klientské centrum
Žďár nad Sázavou
nám. Republiky 72/4

www.211.cz

Hračky z éry socialismu stále bavi

U MERKURU se klidně posadí vnuci a dědové a montují si každý po svém. Typicky česká stavebnice z 20. let bavi již pátou generaci. **Foto: Lenka Kopčáková**

Retrohrátky v Regionálním muzeu na Tvrzi jsou tipem na rodinné odpoledne. Interaktivní výstava je plná hraček ze 70. a 80. let 20. století a potrvá ještě do 23. dubna.

■ Lenka Kopčáková

Plechové berušky na klíček, Rubikova kostka, různé náročné stavebnice, kubusy, mozaiky, stolní fotbal či hokej, igračky, panenky, autíčka... Pro dnešní děti zajímavá změna a pro dospělé nostalgie.

„Tentokrát jsme dali celý výstavní prostor zlínské sběratelce hraček Věře Stojar. Má obrovskou sbírku hlavolamů, deskových her, stavebnic, skládaček, postaviček či mechanických hraček,“ informuje historik Miloslav Lopaur. Doplnkem výstavy byl v sobotu 25. 2. na Staré radnici putovní Festival IQ Play, též v režii sběratelky.

Některé ze socialistických hraček se v retru vyrábí dodnes, třeba plechové berušky na klíček. Ovšem i jejich cena je dnes sběratelská.

Na Tvrzi si je děti mohou vyzkoušet v interaktivních hernách.

A vůbec k hračkám nepotřebujeme

dnes již nepostradatelné baterie. Jak říká historik pro zajímavost, natahovací mechanismus hraček je znám již od 16. století, kdy se objevil princip pružiny a natahování primitivního hodinového strojku.

Výstavou poutavě provází Kamila Dvořáková. Zejména dospělí jsou nadšeni z informací kolem historie hraček, které přidává k dobrému. Např. pohyblivá tahací zvířátka provází lidstvo od starověku. Již děti ve starém Egyptě se sebou tahaly na provázku pejska nebo vlnícího se krokodýla.

Hry ze starověku

„Je doloženo, že již v roce 969 čínský císař hrával na Nový rok se svými manželkami domino,“ komentuje průvodkyně zastavení u známých hracích kamenů s puntíky. Také hra v kostky je starobylá, již ve starověkém Římě byla mánií v casinech. Po celý středověk hráli lidé v kostky. Chudí s kameny ze zvířecích kostí či dřeva, bohatí s kameny ze zlata nebo nefritu. „Lidé v kostkách prohrávali své majetky, až byla hra označena za hazard,“ dodává průvodkyně.

Miloslav Lopaur připomíná, že jed-

CÉČKA, fenomén „osmdesátek“ jsou hravá stále a oslovují i ty nejmenší.

Foto: Václav Andrš

nou z nejstarších deskových her lidstva jsou vrhcáby. Znali je již v Sumeru nejméně před pěti tisíci lety. „Z archeologických nálezů je doloženo, že se hrála i ve starověkém Egyptě, Mezopotámii i Persii,“ informuje historik. Na Vyšehradě se vrhcáby hrály již na přelomu 10. a 11. století, byly oblíbenou rytířskou hrou.

Šachy mají kolébku v Indii, kde se v 6. století nazývaly čaturanga, podle čtyř součástí vojska - pěchoty, jízdy, slonů a válečných vozů. To byly předobrazy dnešních šachových pěšců, jezdců, střelců a věží.

Nám známý název hry je od slova šáh – panovník, v Číně se hraje Go. Přes Persii hra doputovala k nám do Evropy.

„Pravidla šachové hry, jak ji známe dnes, jsou z 15. století. Za mlada hrával rád šachy i mistr Jan Hus. Ale později zmoudřel a snažil se od hry odrazovat. Podle něho odvádí od modliteb, bere čas a svádí k hazardu,“ usmívá se Kamila Dvořáková.

Panenky a autíčka

Typickou hračkou dívek od starověku byla panenka. Naše prababičky znaly hadrové panenky s porcelánovou hlavou, novinkou „sedmdesátek“ byly chodičky a miminka v životní velikosti, v „osmdesátkách“ panenky získaly různé dovednosti. Původně porcelánové nádobíčko dostalo plastovou vizáž.

Páni kluci by se neobešli bez autíček a různých strojů. „Hračky z plechu se objevují již za první republi-

ky. Lokomotivy, traktory, buldozery, u nichž bylo možné nastavit rychlosti i např. couvat. Byly to vlastně edukační hračky, díky nimž se kluci učili jak funguje systém strojů,“ vysvětluje Miloslav Lopaur. Tento trend však nástupem plastů začal upadat. Kluci v „osmdesátkách“ museli mít pořádnou tatru. Typickou oranžovou z plastu.

Céčka, v tom je ta léčka

Fenoménem „osmdesátek“ v Československu byla céčka. Kdo s tehdejších školáků by je neznal, zvláště když ještě z rádií pěl Michal David, že jeho milá sbírá céčka - a v tom je ta léčka...

Řetěz céček zavěšený na opasku vyjadřoval, jak si kdo stojí. „Kdo měl i céčka fosforeskující, byl in“. Žáci si mezi sebou céčka vyměňovali. To fosforeskující mělo cenu řady obyčejných, připomíná průvodkyně. Dnes již dospěláci jen s nostalgií vzpomínají jak o přestávkách hráli čáru. Byla to vlastně hazardní hra. Půlkroužky, nebo i zřetězené svazky céček se házely k označené čáře a ten, kdo k ní dohodil nejbližší, vyhrál céčka všech.

„Céčkové šílenství propuklo kolem roku 1984. Vzácná byla i éčka, paragrafy a eska. Dodnes céčka vyrábí Rudolf Chmela v Hradci Králové a jdou na obdyt,“ dodává Kamila Dvořáková.

Retrohrátky jsou otevřené od úterý do neděle (9-12/12.30-17). Kdo je hravý, bude tu ve svém živlu.

Napsali nám

Koaliční zastupitelé si zaslouží nejvyšší odměny

V říjnu schválené odměny neuvolněných zastupitelů ve výši 1000 Kč za hodinu zasedání si opět zvýšili všemi hlasy přítomných koaličních zastupitelů a hlasy ODS a TOP 09.

Po ujišťování o hledání úspor a šetření na všem a všech zvýšili výdaje rozpočtu města o dalších 215.000 Kč. Marň jsme navrhovali jejich snížení na polovinu, které by ušetřilo 850.000 Kč ročně. Budeme tak i nadále číst, na co všechno chybí v rozpočtu peníze, proč nelze řešit to či ono, ale peníze na vlastní odměny se najdou vždycky.

Mandát zastupitele vykonávají vedle svého zaměstnání a odměna více než 1000 Kč za hodinu jim přijde přiměřená a někteří dokonce tvrdí, že si ji zaslouží. Mimořádně v plném pracovním poměru to odpovídá pla-

tu ve výši 180.000 Kč měsíčně!

Inspirovali je asi poslanci, kteří si rovněž v této nelehké době zvýšili odměny. Jenom poslanci a zastupitelé si schvalují svoje odměny sami a dostávají je bez ohledu na to, jestli do „práce“ chodí či nikoliv, stačí se omluvit.

Ani tohoto privilegia se koaliční zastupitelé nehodlají vzdát, a tak náš návrh na podmínění výplaty vysoké odměny 80% účasti na jednání opět odmítli.

Pokud vám to připadá divné, tak se jich ptejte, protože zastupují vás, kteří jste jim dali v komunálních volbách svoje hlasy. Nebo si poslechněte zvukový záznam z jednání ZM.

Myslím, že to vhodně doplní oficiální „důležité informace“ o ochraně půdy, výsadbě stromů nebo že bahno z rybníka převáží z jednoho konce města na druhý.

Jan Havlík
zastupitel Změna 2018

Vše o pěstování brambor

Rady k pěstování brambor na poli i v zahrádce zazní 9. března od 17 hodin při odborné přednášce v Muzeu Vysočiny Havlíčkův Brod.

To sídlí ve vrchní části náměstí, v historickém domě Karla Havlíčka Borovského s arkýřovou věžičkou.

Přednáška o pěstování brambor je součástí dlouhodobé výstavy ke 100. výročí zdejšího výzkumného ústavu bramborářského. Potrvá do 26. 3. 2023. Kdo by řekl, že brambory máme v jídelníčku jen asi 270 let. Předtím české kuchyni kralovaly obiloviny, luštěniny a zelenina.

Brambory byly do Evropy dovezeny ve druhé polovině 16. století po objevení Nového světa španělskými dobyvateli. Zprvu okrasná rostlina se zájmovými fialovými květy. Později podzemní hlízy nakrmily hospodářská zvířata. Lidé vzali brambory na milost až za hladomoru ve 2. polovině 18. století. Brambory dobře rostly i v chudé půdě a dokázaly rychle a levně nasycit vojáky i oběti neúrody. První polovina 19. století se pak nesla v duchu objevování brambor pro českou kuchyni.

-lko-

Přírodovědecká fakulta JU

nabízí odborné studium zaměřené na biologické, chemické, fyzikální, informatické a matematické obory.

Součástí nabídky studia na PřF JU je také víceoborové vzdělávání pro budoucí učitele na středních školách.

Ve spolupráci s dalšími fakultami JU nabízíme i vybrané kombinace přírodovědných a humanitních oborů. Zkušení učitelé si u nás mohou rozšířit své aprobase.

Fakulta nabízí i profesně zaměřené studium v programech Laboratorní a medicínská biologie či Péče o životní prostředí, které připravují absolventy na výkon povolání v klinických laboratořích resp. ochraně přírody a dále v programu Aplikovaná informatika.

Speciální možnosti je potom přeshraniční studium.

Ve spolupráci s Johannes Kepler Universität v rakouském Linci jsou realizovány bakalářský a navazující magisterský program Biological Chemistry. Ve spolupráci s bavorskou Technische Hochschule Deggendorf je pak realizován navazující studijní program Artificial Intelligence and Data Science.

Studenti PřF JU mají možnost se během studia zúčastnit výuky ve speciálních podmínkách vysoké Arktidy, na naší výzkumné stanici na Svalbardu, ale i v tropech Papui Nové Guiney na terénní stanici Binatang.

Dalším ojedinělým pracovištěm zajišťujícím výuku na PřF JU je Laboratoř archeobotaniky a paleoekologie, která je mostem mezi přírodními a humanitními vědami.

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
Přírodovědecká fakulta

Branišovská 1760, 370 05
České Budějovice
T/+ 420 389 036 201

www.prf.jcu.cz

Přírodovědecká
fakulta
Faculty
of Science

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Setkání na 4. ZŠ

**Základní škola
Švermova a Zámek
zve**

28. března 2023 na Den otevřených dveří
- na 1. stupeň na návštěvu tříd během výuky
- od 14:00 h. na zajímavý program v odborných učebnách, tělocvičně, dílně, kuchyňce, v bufetu i ve třídách 1. st. a družině.

29. března 2023 ve 14:00 h. žáky pátého ročníku ZŠ k přijímací zkoušce do matematické třídy. Přihlášky jsou na stránkách školy.

14. – 15. dubna 2023 k zápisu do prvních tříd na obou budovách Švermova i Zámek.

Jaroslav Ptáček, ředitel školy

www.4zsodar.cz

Hokus Pokus Festival ukáže fyziku zábavně

Co takhle prožít třetí březnovou neděli aktivně s dětmi při zkoumání, bádání a pokusech?

Stačí se vypravit na rodinný Hokus Pokus Festival v sále Active v Horní ulici č. 2.

Jeho aktéři si dali za cíl přiblížit nám vědu zábavně. Festival vznikl ve spolupráci žďárského Střediska volného času Active a nadšenců spolku ÚdiF (Úžasné Divadlo Fyziky) a Vida! Science centra.

Vystudovaní fyzici si usmysleli, že ukážou světu krásy vědy a techniky. Jde o první pojízdné Science centrum v Čechách.

Své mobilní laboratoře postaví ve Žďáře právě 19. března.

A na co se těšit? Třeba na magnetické pero, prohozené uši či pohled do nekonečna. Na návštěvníky čekají stánky s interaktivními exponáty. Děti si mohou vyrobit elektrobroučky, vzduchovou raketu, mýdla či sliz. Vyzkouší si i chromatografii a další pokusy. Na tomto festivalu chemie opravdu nebude nudná.

„Při vstupech na pódiu během dne zjistíme, co dokáže kapalný dusík zchlazený na -200 °C, jak vařil vodník Kebule mlhu, zda by mohla být raketa hranatá, nebo jakou sílu má veš, když působí vši silou,“ naznačuje s úsměvem ředitelka Active-SVČ Romana Šimurdová.

-lko-

Pod heliportem naučí jak zachránit život

Víte jak poskytnout první pomoc, a zachránit tak život a zdraví druhému? Své znalosti si nyní můžeme oživit.

Novoměstská nemocnice pořádá v úterý 14. března bezplatný kurz první pomoci pro zájemce z řad laické veřejnosti. Sraz je od 17 hodin v zasedačce pod heliportem, v pavilonu chirurgických oborů.

Zhruba dvouhodinový kurz povede vedoucí lékařka urgentního příjmu Anesteziologicko-resuscitačního oddělení Karolína Brodinová.

Účastníci si pod odborným dohledem lektorky vyzkouší mj. i na resuscitačním modelu umělé dýchání a nepřímou srdeční masáž. Zkušenost k nezaplacení, člověk nikdy neví, kdy se bude hodit.

„Zájemci o Kurz první pomoci se mohou do pátku 10. března hlásit na e-mailu: helena.zelena@nnm.cz nebo na telefonu 566 801 617,“ nabízí mluvčí nemocnice Helena Zelena Křížová. Jak dodává, počet míst je omezený. Vážní zájemci by tedy neměli váhat.

-lko-

„...Slibuji na svou čest a svědomí, že budu dbáti blaha republiky...“

Za celých 105 let historie Československa a později České republiky stálo v čele naší země 11 prezidentů, někteří opakovaně. Brzy očekáváme inauguraci 12. prezidenta v řadě.

■ Lenka Kopčáková

Dnes přinášíme třetí pokračování seriálu, v němž naše prezidenty stručně představujeme. Čerpáme z Wikipedie, stránek Pražského hradu, webu zaměřených na totalitu nově i z knihy Vladimíra Lišky s názvem Prezidenti.

Na úvod si připomeňme, že prvorepublikové znění prezidentského slibu, „...Slibuji na svou čest a svědomí, že budu dbáti blaha republiky a lidu a šetřit zákonů...“, se změnilo v roce 1948. Již první komunistický prezident Klement Gottwald a po něm i Antonín Zápotocký vyslovili slib: „...Slibuji na svou čest a svědomí, že budu konat své povinnosti v duchu lidově demokratického zřízení...“

Seriál o našich prezidentech, III. díl

Po smrti Klementa Gottwalda byl pátým československým a druhým dělnickým prezidentem 69letý **Antonín Zápotocký** (*19.12.1884 Zákolaný, Kladensko). Dosavadního premiéra zvolilo dne 21. 3. 1953 Národní shromáždění. Hlavou státu byl čtyři roky a 237 dní, až do své smrti 13. 11. 1957. Tehdy bylo stále ještě naše státní zřízení lidovou demokracií.

Vratme se ale o pár let zpět, kdy byl Zápotocký ještě premiérem.

Byl to on, kdo se v onen osudný večer 23. 11. 1951 podílel po dohodě s prezidentem Gottwaldem na zatčení Rudolfa Slánského, bývalého ústředního tajemníka KSČ. Slánský se stal obětí Stalinovy čistky a byl jako Žid označen za vůdce sionistického spikleneckého centra. Českým předákům stačilo Stalinovo varování před následky, kdyby unikl a kamaráda obětovali.

Vše bylo naplánované. Premiér Zápotocký pozval manžele Slánské na slavnostní rozlučkovou večeři se skupinou sovětských poradců. Tehdy už si k páru nikdo nepřisednul. Když Slánský po půlnoci odcházeli, Zápotocký jen zvedl telefon... Doma na ně už čekalo komando.

Strach a intriky

Jak uvádí Vladimír Liška v knize Prezidenti, ve vězení se Slánský, zmučený estébáckými výslechy, pokusil dvakrát o sebevraždu. On jako další vysocí funkcionáři KSČ dostal oprátku.

Nahnáno však měl i Antonín Zápotocký. Stalin se již dříve pozastavil nad tím, že předseda vlády, namísto, aby se věnoval politické činnosti, raději píše romány.

Jak známo, v té době již Zápotockému vyšly romány z prostředí revo-

PREZIDENT Antonín Zápotocký si vysloužil přezdívku Tonda Práce. Na snímku s manželkou Marií v přírodě.

lučního dělnického hnutí Vstanou noví bojovníci a Rudá záře nad Kladnem. Generalissimova výtka jej citlivě zasáhla a napsal mu dopis, v němž se snažil obhájit, že píše knihy hlavně proto, aby mladé lidi vedl k ideálům komunismu a socialismu. Jako důkaz, že nejsou v rozporu s komunistickou ideologií, přibalil ony výtisky.

Intrikářského Stalina jistě potěšilo, jak Zápotockého vyděsil a jeho dopis vyhodnotil jako projev oddané loajality. Prozatím.

Mašinérie teroru, kterou na jeho příkaz uvnitř StB rozpoutali sovětské bezpečnostní poradci, dčila.

Antonín Zápotocký se snažil Stalinovi zalíbit. A tak si vzal ve svém vánočním projevu na paškál i českého Ježíška, coby symbol buržoázních Vánoc. Prohlásil, že Ježíšek už dospěl a stal se z něho děda Mráz.

Zápotocký se opravdu bál, Stalinovi vadila i jeho sociálně demokratická minulost. Jaký osud by jej čekal, kdyby Stalin žil ještě o něco déle, nikdo neví.

Počátkem března 1953 ruský vůdce za nejasných okolností zemřel a vzápětí zesnul i prezident Gottwald. Pro Zápotockého se otočil vítr.

A tak byl vyučený kameník s odborářskou minulostí zvolen druhým komunistickým prezidentem Československa. Na rozdíl od Gottwalda však již Antonín Zápotocký nezastával funkci předsedy KSČ. Prvním tajemníkem ÚVKŠČ se stal Antonín Novotný, který od roku 1951 zasedal v komisi na politické procesy. Novým předsedou vlády byl Slovák Viliam Široký.

Jak lid „zvítězil“ nad keťasy

Antonín Zápotocký chtěl být dělnickým „tribunem lidu“, ale hned na začátku svého prezidentování to pokazil.

Podle autora Prezidentů Vladimíra Lišky za to mohla jedna velká lež. Jak v knize vysvětluje, československá vláda již nějakou dobu připravovala velkou měnovou reformu, která měla na úkor lidu zajistit státu obrovský zisk. Hodlal jím umořit své značné zahraniční zadlužení.

Měnová reforma se chystala na čer-

ven 1953. Mezi občany se leccos sušovalo, ale jistotu nikdo neměl. A prezident? Ten lidem do poslední chvíle lhal. Do historie tak vzešla jeho slova z 29. 5. 1953: „Naše měna je pevná, a měnová reforma nebude, všechno jsou to fámy, které šíří třídní nepřátelé...“ Přitom se již kvůli utajení nové peníze vyráběly v Sovětském svazu.

Je pravda, že krátce před jeho projevem již začala propuknout panika a lidé vybírali vklady. Náhlá nákupní horečka mohla být podle Lišky pro tehdejší nestabilní čs. ekonomiku nebezpečná. Proto nejspíš došlo k urychlení.

Již 30. 5. večer předseda vlády Viliam Široký oznámil, že stávající bankovky budou platit jen do konce měsíce. To již lidé nemohli nic dělat. Vyhlášení reformy přišlo v sobotu odpoledne, kdy už měly banky i obchody zavřeno.

Měnová reforma dne 1. 6. 1953 připravila mnoho Čechoslováků o životní úspory. Poměry převodu byly složitější, ale např. u vkladů v NB byla výměna v poměru 5 Kčs starých peněz za 1 Kčs nových peněz. Kdo šetřil doma, byl poměr 50:1.

ČSR také provedla reformu bez souhlasu Mezinárodního měnového fondu. Vláda pak hrdě oznámila, že pracující lid tímto způsobem zvítězil nad bohatci a keťasy. Lid zůstal ožebračený.

V Plzni odpor proti reformě přešel v povstání, které však rozprášila Čs. armáda spolu s Lidovými milicemi a Pohraniční stráží.

„Tonda Práce“ unikl ochrance

Prezident Antonín Zápotocký byl komunistickou propagandou označován za táta dělníků, za člověka z lidu. Pracující mu dali přezdívku „Tonda Zápotonda“ nebo „Tonda Práce“.

Byť zkušený ve stranických intrikách, nejlépe se cítil mezi prostým lidem. Občas si inkognito vyrazil do pražských ulic, aby viděl, jak lidé žijí. Prezidentská ochranka byla z jeho „výletů“ zoufalá.

I během jeho úřadu se dál odehrávaly vykonstruované politické procesy a v chapadlech StB při monstrprocesu se slovenskými buržoázními nacionalisty

PREZIDENT Antonín Zápotocký na poštovní známce.

Foto: komunismus.eu a totalita.cz

uvízl i někdejší prominentní komunista Gustav Husák, kterému coby nepřátelskému živlu hrozila oprátka.

Šokem pro naše komunistické špičky byl XX. sjezd KSSS, kdy nový sovětský vůdce Nikita Sergejevič Chruščov promluvil o zločinných praktikách stalinismu i samotného Stalina. Sovětské gulagy začaly propouštět tisíce politických vězňů.

Jak se ale k situaci postavil v ČSR? Přiznat blamáž nebylo možné - Strana se přece nemýlí. Šokovaní předáci zamířili do Moskvy. Porady se sovětským vůdcem se zúčastnili Antonín Novotný a ministr vnitra Rudolf Barák. Prezident Zápotocký, který též přijel do Moskvy, však na schůzku nebyl přizván. Chruščov mu tak dal najevo, že pro něho ve funkci „pouhého“ prezidenta není partnerem. Zato s tajemníkem ÚV Novotným si velmi rozuměl.

Chruščov doporučil stalinismus kritizovat jen po vnitrostranické linii. Na veřejnost se dostala opatrná kritika o „přehmatech“ stalinistického režimu. Ale přesto pozvolna politické rehabilitace začaly.

Prezident dbal o udržování dobrých vztahů se Sovětským svazem v poslušné podřízenosti, jak to Chruščovovo vedení KSSS od svých komunistických satelitů požadovalo. V zahraniční politice prezident ustoupil ambicióznímu Novotnému.

Antonín Zápotocký se vyhýbal formálním oficialitám a ceremoniím. Nejraději měl lidové veselice, kde cítil, že je „mezi svými“.

Na Hradě napsal román Rozbřesk a dětskou knihu s názvem Barunka - příběh děvčátka podle vyprávění své matky.

Na zdraví se mu začalo projevoval válečné strádání v koncentračním táboře Sachsenhausen a předčasná smrt jediné dcery. Prodělal tři infarkty, ten poslední mu byl osudný.

Antonín Zápotocký zemřel 13. 11. 1957 ve věku 73 let. I jeho urnu s počtami uložili v Národním památníku na Vítkově. Manželka Marie jej přežila o 30 let a v roce 1981 skonala v zapomnění. Oba leží na Strašnickém hřbitově.

Dalším čs. prezidentem byl **Antonín Novotný** a republika byla od roku 1960 socialistická. Ale o tom příště.

Zelený internet

Zdravá síť s péčí,
kterou si zamilujete

- + prémiová péče
- + bez závazku
- + Nordic TV na 3 měsíce zdarma

Cena od
245 Kč

Nordic telecom

nordictelecom.cz
800 80 70 60

Poplatek za domovní odpad

Nejdéle do 30. 4. 2023 musíme uhradit poplatek za domovní odpad. Ten letos činí 696 Kč za osobu a rok a je splatný jednorázově.

Zvýšení ceny po dlouhých deseti letech schválili zastupitelé města loni v prosinci, v rámci nové odpadové vyhlášky.

Novinkou je odpuštění poplatku dětem do jednoho roku a Žďárákům žijícím prokazatelně trvale v zahraničí.

Z pohledu zákona je poplatek daní, což pro nás krom včasné úhrady znamená i povinnost ohlásit do 15 dní změny rozhodné pro stanovení výše poplatku.

Jak platit:

*Každý Žďárák má přiřazen vlastní variabilní symbol, který mu už zůstane. Na tento variabilní symbol

je mu platba připisována.

■ Úřad upřednostňuje platbu bezhotovostním převodem z bankovního účtu. To na účet číslo 264344325/0300 s uvedením variabilního symbolu poplatníka (případně alespoň jeho jména, příjmení a data narození v poznámce).

■ Nově můžeme poplatek za odpad uhradit i přes SIPO. K tomu však musíme vyplnit formulář, nebo zkontaktovat odbor komunálních služeb, nejdéle však do 10. 3. 2023.

■ Poplatek můžeme také uhradit v hotovosti nebo platební kartou na pokladně městského úřadu.

■ Vznikne-li poplatková povinnost po 30. 4., poplatek je třeba uhradit do 31. 12. 2023.

■ Lidé ve finanční tísní mohou úřad požádat o splátkový kalendář.

-lko-

Jak na zauzlený řetízek

Zde je babičkovská rada, jak rozmotat uzel i na tom nejjemnějším řetízku.

Na uzel kápneme olej a jemně promneme v prstech. Pak řetízek rozložíme na jednobarevný podklad, abychom na uzel dobře viděli.

Do středu uzlu vsuňme dva špendlíky a jemně kývavě pohybujeme, dle potřeby přepícháme na další místo. Uzel se postupně uvolní.

Zbytky oleje otřeme tampónkem a řetízek ještě vyčistíme. To lze aplikovat i u zčernalých šperků. Ponoříme je na pár minut do skleněné nebo porcelánové misky s teplým roztokem saponátu na nádobí (ne jiný). Poté šperk na podložce opatrně vyčistíme jemným zubním kartáčkem a opláchneme. Položíme na utěrku a chladným vzduchem vyfukujeme. Pokud jsme čistili šperk s kameny, tak dříve než misku vylijeme, zkontrolujeme, zda v ní nějaké nezůstaly.

Aby se nám řetízek po odložení znovu nezatíkal, je dobré jej provléknout obyčejným brčkem na pití a v tomto „tubusu“ jej uložit.

-lko-

DATART

**Otevřeli jsme
druhou prodejnu
ve Žďáru nad Sázavou**

ul. Dvořákova 2459/6
bývalá prodejna Global elektro

od 22. 2.

Otevírací doba: Po-Pá 9:00-19:00, So 9:00-17:00

www.DATART.cz

SBD ZELENÁ HORA informuje

Novela zákona č. 67/2013 Sb. – Zákon o službách

Dne 1. 1. 2023 nabyla účinnosti novela zákona č. 67/2013 Sb., kterým se upravují některé otázky související s poskytováním plnění spojených s užíváním bytů a nebytových prostorů v domě s byty, a který bývá někdy zkráceně nazýván jako „Zákon o službách“. Tato novela byla realizována prostřednictvím zákona č. 424/2022 Sb. Hlavním cílem této novely bylo zapracovat do původního textu zákona příslušné předpisy Evropské unie.

Jednou z povinností, které definuje tato novela, je poskytovat od 1. 1. 2024 příjemcům služeb měsíční informaci o spotřebě tepla na vytápění a spotřebě teplé vody, a to v případě, že instalovaná měřidla v bytě splňují kritéria dálkově odečitatelného měřidla daná touto novelou. Za takovéto měřidlo je považováno to, které umožňuje provedení odečtu na vzdálenost větší než 250 metrů s výjimkou měřidel instalovaných před 1. lednem 2022, která nejsou nastavena na dálkový odečet v minimálně měsíčních intervalech. V takovémto případě se odkládá povinnost podávat měsíční informace až od 1. 1. 2027. V podmínkách domů ve správě bytového družstva

ZELENÁ HORA, jsou instalovány rozdělovače nákladů na vytápění APATOR POWOGAS (Metra Šumperk) s dosahem do 250 metrů a vodoměry téže značky s dosahem 500 metrů. Z uvedeného tedy vyplývá, že povinnost podávat měsíční informace od 1. 1. 2024 se bude vztahovat na domy, v nichž byly nebo budou v letošním roce instalovány vodoměry s dálkovým odečtem. Tuto povinnost nelze obejít například tím, že by si dům nechal instalovat vodoměry bez dálkového odečtu, protože v současné době je možné dle zákona instalovat již pouze měřidla s dálkovým odečtem.

Jak zajistit splnění této povinnosti? K dosud instalovaným měřičům je třeba doplnit zařízení, které zajistí sběr dat z jednotlivých měřidel a jejich odesílání prostřednictvím internetu na centrální počítač, kde bude provedeno jejich vyhodnocení a zajištěno zpracování měsíční informace pro jednotlivé příjemce služeb. Tato informace jim pak může být doručena elektronicky (prostřednictvím mobilní aplikace, zasláním emailové korespondence apod.) nebo na vyžádání písemně s tím, že v

tomto případě bude muset příjemce služeb uhradit náklady spojené s písemným vyhotovením a doručením. Družstvo již tento systém provozuje na několika domech. Statutární orgány společenství vlastníků by se měli rozhodnout, kdy zajistí případné splnění této zákonné povinnosti, za kterou nesou odpovědnost. S ohledem na očekávaný velký rozsah montáží těchto zařízení v rámci České republiky lze očekávat, že nebudou stačit výrobní a montážní kapacity, a proto lze doporučit rozhodnout se co nejdříve.

Novela dále upřesňuje postup v případech, kdy příjemce služeb neumožní instalaci stanovených měřidel, jejich výměnu, odečet nebo je neoprávněně ovlivní. V takovýchto případech se určí spotřební složka nákladů jako součin započitatelné podlahové plochy bytu nebo nebytového prostoru, u něhož není znám údaj z měření, a **trojnásobku průměrné hodnoty spotřební složky** nákladů připadajících na 1 m² započitatelné podlahové plochy ostatních příjemců služeb. Jde tedy o uplatnění sankce za neplnění podmínek daných zákonem, která se vztahuje jak na dodávky tepla pro

vytápění, tak i na dodávky teplé vody.

Novela rovněž nově upravuje postup v případě, že se ve vyúčtování vyskytnou chyby, které nemají vliv na výši vyúčtování. V takovémto případě se **nemění termín splatnosti uvedený ve vyúčtování**. Příjemce služeb je tedy povinen uhradit případný nedoplatek řádně a včas.

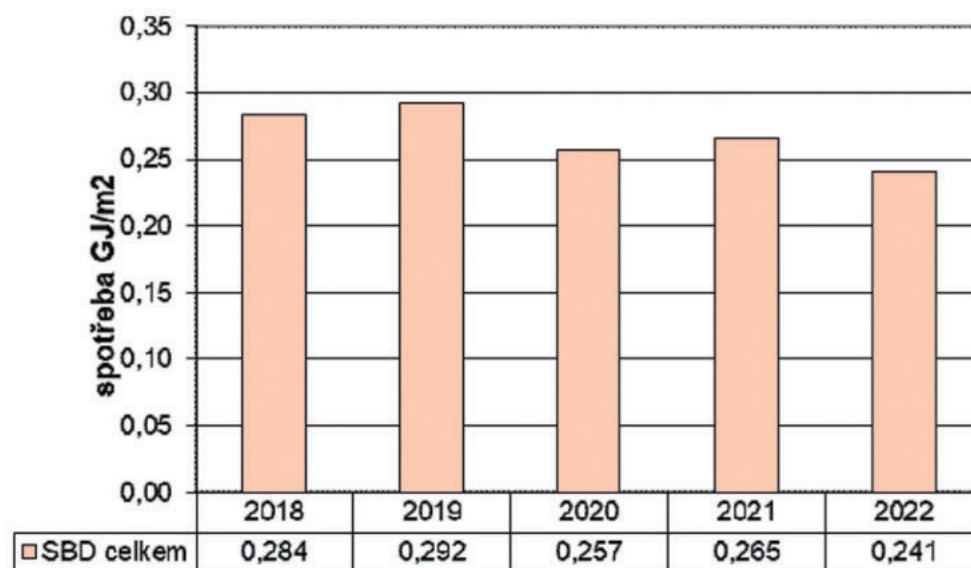
V ustanovení § 8 uvedeného zákona je pak podrobně popsán postup pro případ požadavku na nahlížení do podkladů k vyúčtování a případné vypořádání námitek. Důležité je především to, že případné námitky ke způsobu a obsahu vyúčtování může předložit příjemce služeb do 30 dnů od doručení vyúčtování. Pokud tak neučiní v této lhůtě, platí, že se způsobem a obsahem vyúčtování souhlasí. Toto ustanovení má zabránit tomu, aby se příjemce dlouhodobě vyhýbal povinnosti uhradit náklady na poskytnuté služby např. tím, že i opakovaně napadal neplatnost vyúčtování pro některé formální chyby, které žádným způsobem neovlivnily výši případného nedoplatku.

Ing. Zdeněk Štursa
předseda představenstva

Vyhodnocení spotřeby tepla v roce 2022

Předkládáme vám vyhodnocení spotřeby tepla na vytápění za rok 2022 za domy ve správě ZELENÁ HORA, stavebního bytového družstva. Z vývoje (viz. příložený graf s tabulkou) je zřejmé, že v roce 2021 se projevila klimaticky náročnější zima v porovnání s předchozími roky a v roce 2022 naopak mírnější zima a vliv postupně zvyšované ceny tepla na jeho spotřebu.

Součástí vyhodnocení spotřeby je i porovnání nákladů na teplo na vytápění na „průměrný byt 1+3“ o ploše 72 m². Tímto přepočtem získáváme srovnatelný údaj pro všechny domy, ze kterého bylo zjištěno, že v roce 2022 rozdíl mezi prvním bytem v pořadí s nákladem 3.903,- Kč/rok a posledním bytem s nákladem 26.927,70 Kč/rok činí částku 23.024,70 Kč/rok. Je však třeba konstatovat, že dům s uvedenou nízkou spotřebou je dům s vlastní plynovou kotelnou, kde jako náklad na teplo je účtován pouze náklad za spotřebovaný plyn. Pro přesnější srovnání by bylo potřeba zahrnout do nákladů na vytápění i další náklady na provoz této kotleny, které jsou běžně kalkulovány do ceny tepla dodávaného v rámci centrálního zásobování teplem. Dále údaje výrazným způsobem

zkresluje odlišná cena tepla některých zdrojů tepla.

Pokud Vás zajímá, jak v tomto srovnání dopadl váš dům, můžete se podívat na internetové stránky družstva (www.sbdzh.cz), kde je zveřejněna tabulka a grafy zahrnující domy ve správě družstva.

Ing. Zdeněk Štursa
předseda představenstva

Uchytíl

Stavíte či rekonstruuje? Potřebujete materiál na venkovní kanalizaci, včetně šachet a drenáží? Potřebujete cokoliv v oblasti vytápění nebo rozvodů vody a plynu?

Prodejní sklad firmy UCHYTIL s.r.o. Vám nabízí:

- Výměna a vrácení odebraného materiálu (netýká se zboží na objednávku)
- Odborné poradenství
- Doprava objemnějších či větších množství až k Vám

Adresa: UCHYTIL s.r.o., Brněnská 41, Žďár nad Sázavou 591 01

Tel.: 560 594 118, 604 293 916, 737 335 109

E-mail: prodejnisklad@uchytil.eu

203-uchytil

Od dubna můžeme v MHD cestovat levněji

Od 1. dubna se ve žďárské městské hromadné dopravě (MHD) mění tarify. Nejmeně výhodná bude klasická papírová jízdenka u řidiče, která zdraží o 2 Kč, a naopak jízdné zlevní o 4 Kč zvýhodněné kupony.

Novinku odsouhlasenou v radě města přibližuje místostarosta Jaroslav Hedvičák (ANO) s tím, že cílem je dosažení plynulejšího odbavení cestujících v MHD.

Město tak společně s dopravcem směřuje k upřednostnění bezhotovostních plateb jízdného před platbami hotovostí.

Cestující má motivovat i výhodné časové jízdné, měsíční, kvartální a roční kupony. Jinými slovy, klasická papírová

Papírovou jízdenku čeká úpadek

jízdenka už bude nejméně výhodná.

Od 1. 4. 2023 se zvedá hotovostní sazba základního jízdného v síti žďárské MHD ze 14 na 16 Kč u dospělých a ze 7 na 8 Kč u dětí.

Při bezhotovostní platbě se cena jízdenky naopak snižuje, i při dosavadní platbě kartou dopravce, tzv. elektronickou peněženkou. Výhodné je využít i platbu bankovní kartou. Pak se jízdné u dospělého snižuje na 10 Kč a u dítěte na 5 Kč.

Na 40 korun se sjednotí i cena za 24hodinovou jízdenku, nezávisle na

způsobu platby. Cena časových jízdenek na měsíc, čtvrtletí a rok se nemění.

Ve žďárské MHD lze využít těchto čipových bezkontaktních odbavovacích karet:

- Seniorská (adresná, nad 70 let) – bezplatná přeprava
- Studentská (adresná, pro žáky a studenty ZŠ, SŠ a VŠ)
- Zlevněná (adresná, pro občany v plném invalidním nebo starobním důchodu)
- Pro držitele Zlaté plakety Dr. Janského (adresná) – bezplatná přeprava
- Občanská (adresná)
- Neadresná/penženka

Podrobné vysvětlení nového systému včetně ceníku najdeme na stránkách

města v kolonce MHD.

Podle místostarosty žďárské MHD v roce 2022 odbavila přes 560 tisíc cestujících.

„Celkem 42 % cestujících jezdilo zdarma, zejména senioři. Předplatné kupony využilo jen 14 % cestujících, jednotlivé jízdné hotově uhradilo asi 23 %. Odbavovací kartou platilo 20 % a bankovní kartou pouze 1 % cestujících v MHD,“ vyčísľuje Jaroslav Hedvičák s tím, že loni autobusy MHD najezdily po Žďáře téměř 290 tisíc kilometrů.

-lko-

Plesohrátky a výroční dechovka

Pohodové sobotní odpoledne v sokolovně můžeme 11. března strávit při tradičních Plesohrátkách.

Karnevalově laděný program pro veřejnost chystají žáci hudebního, instrumentálního a tanečního oboru ZUŠ Františka Drdly. Mezi 14. a 18. hodinou se na pódiu vystřídají mladé umělecké soubory, dojde i na hry pro malé a větší děti a také na karnevalový průvod.

Dne 26. března od 14 hodin oslaví koncertem v Městském divadle 45. výročí založení dechového orchestru ZUŠ. Mladí hudebníci zvou všechny příznivce dobré muziky.

-lko-

Jízdenky zprvu vydávali průvodčí

V počátcích žďárské MHD vydávali jízdenky průvodčí, kteří jezdili běžně v autobusu. V uniformě, s koženou brašnou přes rameno.

Jak se dočteme na webu žďárské MHD, místní doprava ve Žďáře zahájila svůj provoz 1. října 1957. Tehdy ještě neměla označení „hromadná“. Šlo pouze o jedinou linku č. 09212, mezi novou železniční stanicí a Tokozem. Lidé ji začali říkat „kejvačka“.

První posádku autobusu tvořili řidi-

TAK vypadala kdysi jednoduchá jízdenka MHD s modrým pruhem.

Zdroj: www.mhd-zr.xf.cz

či Jaroslav Tlustoš a Josef Košík, průvodčí Vlasta Buriánová, Anežka Tlust-

ošová a paní Svobodová.

Od roku 1975 byly do autobusů postupně zaváděny odbavovací stroje, které nahradily klasické blokované jízdenky vydávané řidičem, nebo průvodčím. Navíc od května 1982 byly pro bezhotovostní styk zavedeny jízdenky z předprodeje nebo prodejních automatů. V autobusech se objevily znehodnocovače jízdenek. Sami jsme si museli před jízdou jízdenku „cvaknout“.

-lko-

Aktuálně nabízíme

- Konstruktor zemědělské techniky
50.000 až 70.000 Kč
- Programátor řídicího systému Siemens
50.000 až 70.000 Kč
- Zástupce vedoucího údržby
50.000 až 70.000 Kč

Co Vám nabízíme?

- Motivující systém hodnocení a benefitů
- Možnost zaměstnaneckého bydlení

Napište nám e-mail nebo volejte zdarma!

AGROSTROJ Pelhřimov, a.s.
U Nádraží 1967, 393 01 Pelhřimov
Email: personalni@agrostroy.cz
Web: www.agrostroy.cz

800 700 627 agrostroy.cz

Biatlon a dopravní omezení

Novoměstská Vysočina Aréna hostí od 2. do 5. března 2023 Světový pohár v biatlonu. Významnou sportovní akci však provází dopravní omezení, např. komplikované parkování návštěvníků nemocnice.

Po čtvrté sprintu mužů a páté sprintu žen se mohou diváci těšit na sobotní stíhací závody a nedělní smíšené štafety a dvojice. Nejlepší čeští biatlonisté poměří své síly se světovou elitou, tentokrát na domácí půdě. Do centra dění míří množství diváků.

Pro parkování návštěvníků biatlonového klání připravili organizátoři suchou i mokrou variantu, v době uzávěrky ŽN se ještě nevědělo, na kterou z nich dojde.

Horní parkoviště u nemocnice je zcela uzavřeno už od středy 1. března a lidé mířící do nemocnice musí hledat parkování v přilehlých ulicích nebo na dolním parkovišti.

S možnou uzavírkou musí řidiči počítat i na silnici I/19. Mokrý variantu totiž počítá s parkováním na její části ve směru od Žďáru nad Sázavou, konkrétně v úseku od odbočky

k nemocnici až po okružní křižovatku. Vyhrazené plochy pro parkování budou nejen v Novém Městě na Moravě, ale i u nás ve Žďáře. Návštěvníci Světového poháru mohou při nepříznivém počasí parkovat i v části ulice Novoměstská, až po křižovatku ze Žďáru k Mělkovicím.

Jak informuje Jan Skříčka z Organizačního výboru BMW IBU SP v biatlonu 2023, řidiči budou o možnostech parkování informováni mobilním světelným dopravním značením a navedení organizátory závodu. Aktuální pokyny najdeme i na stránkách závodu.

Po celou dobu trvání biatlonových závodů pendlují mezi Žďárem, Fryšavou a Třemi Studněmi autobusy kyvadlové přepravy diváků.

Ve dnech 2. – 5. března je zcela uzavřena silnice z Nového Města na Moravě do Vlachovic. „Objízdná trasa povede přes Maršovice, Rokytno, Sněžné, Krátkou, Fryšavu a Tři Studně,“ dodává Jan Skříčka. Na silnicích bychom tak měli raději počítat s kolonami.

-lko-

Žďárský volejbal

Sportovní hala Bouchalky

4. 3. 10 a 13 h. **Havlíčkův Brod** (krajský přebor – muži)

5. 3. 12.30 a 15 h. **Kolín** (2. liga – juniorky)

19. 3. 10 a 13 h. **Meteor Praha** (2. liga – juniorky)

Senioři ČR

14. 3. 16.30 h. Klub seniorů, Dolní 165/1, dv. č. 213 **Posezení s harmonikou a písničkou**

23. 3. 7.15 h. nádraží **Exkurze do firmy Sporten** v Novém Městě n. M. Přihlášky do 15. 3. přijímá Petr Hradil (mob.: 723 752 726)

Klub kardiaků

7. 3. (9-10) Klub seniorů, 2. p. dv. č. 212 **Informační schůzka se členy** - plán činnosti, členské známky, informace o připravovaných akcích.

16. 3. 9.15 h., nádražní hala ČD **Výlet do Havlíčkova Brodu: Rybí bašta** - vedoucí J. Mazáč.

20. 3. 14 h. sál Hasičské pojišťovny, ul. Komenského **Výroční členská schůzka** - prezence účastníků od 13.15, kontrola členských průkazů.

27. 3. 14 h. Klub seniorů, dv. č. 213

Moje diagnóza ONKO - přednáška MUDr. J. Maškové. Historie záznamů o těchto nemocech sahá až do 3. tisíciletí p. n. l. V průběhu let se měnilo nejen poznání, ale i metody léčení, které jsou stále úspěšnější.

Dostupným lékem pro všechny je včasná prevence a pozitivní myšlenky, které mají silný dopad na buňky v našem těle. Jak to lapidárně vyjádřil Marcus Aurelius: „Život člověka je takový, jaký si ho jeho myšlenky udělají“.

30. 3. 14 h. **Bowling INGOT** - vedoucí M. Hrdinová.

Více o akcích na stránkách: www.civilky.cz/zo-zdar.

Klub českých turistů

Vycházky pro veřejnost

4. 3. **Pilák, Strž, Počátky, Vysoké, Zelená hora** (12 km) sraz v 9.00 Pilák

11. 3. **Žleby, Ronov n. D., Třemošnice** (14) 7.20 nádr. ČD

18. 3. **Do Radošova ke kapličky sv. Jiljí – Jihlava** (14) 7.15 nádr. ČD

25. 3. **Putování se Santinim – Proboštství Pohled** (14) 7.15 nádr. ČD

1. 4. **Vítání jara na rozhledně Rosička** (13) 8.00 nádr. ČD

Vycházky lze absolvovat samostatně na vlastní odpovědnost. Změna návrhu vyhrazena. Více na www.kctzdarnadsazavou.cz a ve vývěsce KČT u nádr. ČD.

Zubařské pohotovosti

4. a 5. 3. **MUDr. Olga Semerádová**, Palachova 35, ZR6 (774 430 777)

11. 3. **MDDr. Radka Prouzová**, Radostín n. O. 71 (799 505 925)

12. 3. **BLADENT s.r.o.**, Štursova 111, N. Město n/M. (566 616 904)

18. 3. **Zubní péče MUDr. Konečný**, Žďárská 73, N. Město n/M. (566 618 060)

19. 3. **BLADENT s.r.o.**, Štursova 111, N. Město n/M. (566 616 904)

25. a 26. 3. **Zubní péče MUDr. Konečný**, Žďárská 73, N. Město n/M. (566 618 060)

1. 4. **B Smile s.r.o.**, Osová Bitýška 303 (566 536 712)

2. 4. **BLADENT s.r.o.**, Štursova 111, N. Město n/M. (566 616 904)

Ordinační doba: 9.00-12.00, aktuální LPS sledujte na www.nnm.cz.

Pohádkové čarování L. Klukanové

Spisovatelka Ludmila Klukanová (1936) vydala už řadu knih různé ražby, mezi nimiž jsou i soubory pohádek. Po knize nazvané *Z pohádkových končin* (1993), již byla věnována studie v kolektivní monografii s názvem *Pohádkové příběhy v české literatuře pro děti a mládež 1990-2010* (2011), přišla s podobným svazkem pojmenovaným *Z království pramenů i skal* (2014). Nedávno nabídla čtenářům další pohádkovou knížku, kterou nazvala *Čarování* (PAROLA, Jihlava 2022).

Lze říci, že i na jejích stránkách najdeme mnohé charakteristické rysy autorčiny pohádkové tvorby. Patří k nim výskyt tradičních nadpřirozených bytostí, obyčejných vesnických lidí i nově vytvořených, osobitě pojmenovaných fantazijních postav, dále častá polarita dobra a zla či viny a trestu, oslava velké moci lásky a důraz na úzké sepětí člověka s přírodou. Nechybí tu ani pohádkové bezčasí a motivy tajemství, jakož i šťastné konce, personifikace rozličných věcí a jevů, uplatnění básnické fantazie.

Recenze

Novým prvkem je v *Čarování* jakési motto, vytištěné na zelené stránce a korespondující s dnešní devastací vysočinských lešů, způsobenou suchem, následnou kůrovcovou kalamitou a namnoze i brutální těžbou. Tento text zní takto: „Místo vysokých hromad nařezaných kmenů a vykácených velkých ploch bývalého lesa čekal je šumící zelený hvozd.“ Je to citát z první pohádky nazvané stejně jako celá knížka *Čarování*. Vystupují v ní Honzík a Eliška, která najde starý penízek, po jehož nález se vykácené plochy změní v nádherný zdravý les. Obě děti v něm pak potkají nejenom čaroděje střežícího lesní svět, ale i další postavy (lidské, zvířecí i jiné), které se objevují v následujících pohádkách.

V pohádce pojmenované *Studánka Rubánka* tato

SPISOVATELKA Ludmila Klukanová (vpravo) s Hanou Paulovou, ilustrátorkou pohádek. Foto: -hp-

kouzelná studánka s pomocí mraků přemůže černokněžníka Vodomora, který způsobil sucho, a tudíž vrátí do krajiny vodu. Bludný balvan ve stejnojmenné pohádce symbolizuje dlouhověkost přírody a spolu s jezevcem pomůže smutnému Jeníkovi zbavit se smutku a najít si nevěstu. V pohádce *Tulák pes a černý bez* si autorka pohrává se slovem duše a do popředí staví několik psích postav. V následující kapitole Anka a duhové perly spojuje realitu s pohádkovou fantazií, když polidšťuje různé živly a přírodní jevy jako sníh, mráz a vítr.

V pohádce *Šeríková princezna* aplikuje známý pohádkový motiv: Anička s Haničkou a kocourkem osvobodí princeznu vězněnou čarodějnici Škaredici. Kapitola Nebeská vlasatice rozšiřuje svůj pohádkový prostor až do vesmíru, neboť vedle Matyska či tajemného muže, co všechno ví, v ní figuruje kometa, jež svým světlem zažene černotu noci. Dějištěm pohádky Jedlová královna je les poničený vichřicí, která porazí i mohutnou jedli, ale uvedená královna zařídí, že časem vznikne živoucí

nový les.

Děj pohádky Divoženka Veruša se odehrává opět v lesním prostředí; vedle tradičních pohádkových postav (hejkal, diví muži, divoženky) v ní vystupují též lidské postavy (Kotrč, Houština, starý a mladý kníže), přičemž příběh končí nejenom sňatkem mladého knížete s divoženkou, nýbrž i záchranou starého lesa. V pohádce *Železná lilie* nebojácný Vojtěch přemůže Sípavce Stracha, čímž z jeho zajetí vysvobodí královnu horských lilí a nadto z kraje vyžene strach.

Na stránkách pohádky *Tajemná tůň*, v níž se objevují třeba rusalky či hastrman, zase jde o přemožení zblbského Povětrí lesní tůň vybavenou kouzelnou mocí. V pohádce *Princ a Černoděj* zvítězí princ nad čarodějem Černodějem a osvobodí knížecí dceru, která se stane jeho ženou. Jiný princ vystupuje v pohádce *Stín smaragdu*; stane se osvoboditelem víly a ozdraví celý kraj. Jestliže ve většině předchozích pohádek hraje důležitou roli les, je tomu tak i ve dvou posledních kapitolách. V pohádce *Loupežník Mladinka* to dobře dopadne s Mladinkou i jeho dvěma kumpány a navíc se lesu vrátí voda. A poslední pohádka nazvaná *Les Bloudivec*? V tomto lese bloudí venkovský chasník Janek a je tak potrestán za svou vychloubačnost.

Ludmila Klukanová uzavírá svých patnáct pohádek opět textem vytištěným na zelené stránce: „Vesmírné hlubiny šuměly lesem a měnily ticho na jeho tajený svět...“ Podtrhla tak svou primární inspiraci lesem, svá vyprávění však pojala jako pohádky s tradičními i světybnyými prvky, přičemž do nich často vložila nějaké poučení či moudrost. Její novou knihu provázejí – tak jako v případě předchozí pohádkové knížky *Z království pramenů i skal* – ilustrace Hany Paulové. Jsou barevné, u každé pohádky celostránkové a kromě toho jejich výšece vždy ještě motivicky oživují autorčin text.

Jiří Poláček

Přetištěno z *Jihlavských listů*

Žďár nabízí zubařům grant i půjčku

Žďáru nad Sázavou stále akutně chybí zubní lékaři, několik tisíc Žďaráků je bez zubní péče.

■ Lenka Kopčáková

Současné ve Žďáře ordinuje 18 stomatologů, z toho polovina těsně před penzí. Zaregistrovat se dnes ve Žďáře k zubaři – to se rovná zázraku. Někteří lidé měli štěstí a dostali se k zubaři ve vzdálených okresech. I tam se však situace rapidně horší. Mnozí Žďárci jsou dnes zcela bez zubní péče. Při bolesti pomůže zubní pohotovost, ale ta již neprovede závěrečné dokončení ošetření. Lidé tak často chodí s „otevřeným“ zubem. Situace je více než zoufalá.

Přítom dostupnost lékařské péče je daná zákonem a do primární péče patří i zubař, v max. dojezdové vzdálenosti do 45 minut. Jenže, co je to platné, když nejsou zubaři.

Město Žďár proto již popáté vyhlásuje dotační program na podporu stomatologických služeb, který letos ještě rozšiřuje.

Jak při únorovém zasedání vysvětloval zastupitelům města vedoucí sociálního odboru MěÚ Petr Krábek, který jim předkládal návrh výzvy, od roku 2019 se takto podařilo Žďáru sehnat čtyři mladé lékaře. Ve třech případech náhradou za uvolněnou ordinaci a jedna ordinace byla zřízena nově.

Jenže to stále nestačí. Podle odhadu může být ve Žďáře bez zubního léka-

ře až 5000 lidí. Nový lékař také neošetří tolik pacientů jako ten původní. Moderní metody mají větší časovou náročnost a na každého pacienta má lékař vyhrazen čas, v němž vždy dělá přesně to, co je v plánu ošetření.

„V roce 2022 město z dotačního programu poskytlo podporu stávajícímu zubnímu lékaři, který zřídil novou ordinaci na Poliklinice Žďas a zaměstnával mladou zubní lékařku. Pracuje pod jeho dohledem, jako zaměstnanec,“ připomíná vedoucí Krábek loňský přínos dotačního programu.

Doposud byla podmínkou města věková hranice žadatelů o dotaci do 35 let. To se nyní změnilo a o podporu na rozjezd ordinace mohou nově požádat i čtyřicetiletí lékaři. To může rozšířit okruh zájemců o otevření zubní ordinace ve Žďáře.

Letošní alokace dotačního programu je 800 tis. Kč a na jednu žádost lze poskytnout 400 tis. Kč. Relativní možnost porovnání dvou ordinací. Zastupitelé města schválili předložené znění výzvy dotačního programu všemi hlasy.

Žadatelé mohou o podporu města žádat od 1. 4. do 31. 10. 2023.

Jednotlivé žádosti budou vyhodnocovány průběžně a předkládány ke schválení zastupitelům města. Podmínkou je otevření nové stomatologické ordinace, popř. převzetí stávající stomatologické ordinace nebo zaměstnání nového zubního lékaře, který v roce podání žádosti dosáhne

věku 40 let.

Žadatel může podat pouze jednu žádost a lokalizace projektu musí být v katastru města, tedy Žďáru nad Sázavou, Zámku Žďáru, Stržanově, Veselíčku ap. Podmínkou dotace je, že stomatologická ordinace tu bude provozována po dobu nejméně pěti let.

Maximální výše dotace je 400 tis. Kč a minimální podíl příjemce dotace je 30 %.

Finance města mohou být poskytnuty na pořízení dlouhodobého hmotného a drobného hmotného majetku vlastní ordinace či na provedení stavebních úprav ordinace. Neuznatelnými jsou např. náklady spojené s tvorbou projektu, studie či náklady na mzdové prostředky zdravotní sestry.

Rada města ještě jako další formu podpory stomatologických služeb

ve Žďáře nabízí možnost poskytnutí bezúročné zápůjčky do jednoho milionu Kč na převzetí a pořízení ordinace.

Splatnost půjčky je do 10 let, s možným ročním odkladem splátek.

Podmínkou je, že po dobu splatnosti zápůjčky bude provozována stomatologická ordinace v katastru Žďáru, a lékař bude mít platnou smlouvu se zdravotními pojišťovnami. Do tří let od poskytnutí zápůjčky zaregistruje minimálně 1500 pacientů, zejména s trvalým pobytem ve městě Žďáře, popř. ve správním území MěÚ Žďár.n.S. Bude ordinovat minimálně 20 hodin v týdnu.

V obou případech se do podmíněné doby nezapočítává mateřská nebo rodičovská dovolená a výkon veřejné funkce.

Hrozí i nedostatek pediatriů

Nejen zubaři, ale i pediatrii či praktičtí lékaři začínají být na Vysočině vzácností.

Stará garda odchází do penze a nemá ji kdo nahradit. Kraj se snaží problém hasit jak může.

Stomatologická a pediatriká péče 2023

Na rok 2023 Kraj Vysočina vyhlásil dotační program, jehož cílem je zlepšení dostupnosti zubní a pediatrické péče obyvatelům na Vysočině. Vyhlášená podpora Stomatologická a pediatriká péče 2023 by měla motivovat zubní lékaře a pediatriy, aby v obcích, kde je nedostatečně pokryta kapacita a dostupnost stomatologické a pediatrické péče, mohli získat finanční podporu na zřízení stomatologické nebo pediatrické ordinace.

Program má podpořit projekty obcí či sdružení obcí, jejichž cílem je získat nové nebo navazující poskytovatele zdravotních služeb. Aloka-

dotačního programu je 1,5 mil Kč, sběr žádostí poběží od 1. 4. do 31. 10. 2023. Podprogram A: stomatologická péče; Podprogram B: pediatriká péče.

Stipendium pro mediky

Kraj také formou motivačního stipendia láká studenty medicíny, kteří by se mohli stát pediatriy nebo praktickými lékaři na Vysočině.

Stipendium ve výši 100 tis. Kč pro akademický rok, po dobu standardní délky studia mohou získat studenti, kteří na lékařských fakultách vysokých škol v ČR úspěšně ukončili nejméně čtvrtý ročník studia šestiletého magisterského programu Všeobecné lékařství a chtějí se zaměřit na pediatrii nebo na obor všeobecného praktického lékařství.

Hotový mladý lékař se zavazuje vykonávat v Kraji Vysočina povolání pediatra nebo všeobecného praktického lékaře tolik let, na kolik let mu bylo poskytnuto stipendium. -lko-

OKNA VRATA Seidler

Firma SEIDLER s.r.o., zabývající se prodejem a montáží stavebních výplní, se sídlem ve Žďáře nad Sázavou hledá do svého týmu:

MONTÁŽNÍ a SERVISNÍ TECHNIK

POŽADUJEME:

- Vzdělání minimálně střední s výučním listem
- Zkušenost s montáží oken, žaluzií a vrat výhodou
- Znalost elektro výhodou
- Samostatnost, pečlivost, spolehlivost
- Schopnost týmové práce
- Ochota učit se novým věcem
- Časová flexibilita
- ŘP sk. B

NÁPLŇ PRÁCE:

- Montáž oken, vrat, exteriérové stínící techniky apod.
- Servis oken, vrat, exteriérové a interiérové stínící techniky

NABÍZÍME:

- Zázemí stabilní a prosperující společnosti
- Odpovídající platové ohodnocení
- Pravidelné odborné vzdělávání
- Zaměstnanecké benefity
- Práce na plný úvazek
- Nástup možný ihned

V případě zájmu o tuto pozici zasílejte své životopisy spolu s motivačním dopisem na:
personalistika@okna-vrata.cz

Kontaktní osoba:
Markéta Marková, +420 775 877 467

203-seidl

STAREDO s.r.o.

Maršovská 710, Nové Město na Moravě 592 31

hledáme pracovníky se zájmem a ochotou týmově pracovat na těchto pozicích:

▪ zedník ▪ obkladač ▪ tesař

Požadujeme: vyučen v oboru anebo min. 3 roky praxe v oboru. Mladé lidi zaškolíme.

Nabízíme: platové ohodnocení odpovídající výkonům a schopnostem, podnikové benefity, práci s perspektivou práce v regionu a pracovní jistotou.

▪ mistr (asistent/ka stavbyvedoucího)

Požadujeme: absolvování alespoň střední odborné školy zakončené maturitou. Řidičský průkaz skupiny B. Zodpovědnost a důslednost. Dobré komunikační schopnosti. Chuť učit se a překonávat problémy.

Nabízíme: odpovídající platové ohodnocení, možnost odborného a osobního růstu, podnikové benefity.

V případě zájmu nabízíme možnost prodeje bytu v novém bytovém domě v MNM za výhodnějších podmínek či dlouhodobý pronájem bytu v tomto domě.

Nástup dle dohody.
Profesní životopis zasílejte na kutra@staredo.cz

203-starm

Opět vyběhli Valentýni v barvách lásky

V podvečer 14. února, na svatého Valentýna, svátku zamilovaných, již netrpělivě čekali diváci podél silnice v ulici Strojírenská. Každou chvíli měli vyběhnout žďárští Valentýni. Běžce v barvách zamilovaných pak povzbuzovali potleskem.

Sranda akce v režii Žďárské Ligy mistrů tu má tradici od roku 2017. Parta recesistů za každého únoro-
vého počasí běží v tričkách a krátkých, odvážlivci v plavkách. Letos se jim nad hlavami třepotal balónek v podobě velkého červeného srdce a provázely je i děti v maskách.

Když Valentýni zdolali své obvyklé

asi kilometrové kolečko na kruhovou křižovatku u Ivana a zpět, organizátor běhu Jiří Šustr pro ŽN okomentoval – „No, tak jsme zase tady, letos snad posedmě. Běžíme za každého počasí, i za mrazu, ale dnes to bylo dobré, je poměrně teplo. Máme myšlenku, že pokud se nás na Valentýna sejde alespoň deset, poběžíme. Tak ať žije příští rok!“ zvolá a ostatní Valentýni se přidávají.

Valentýnského běhu se již potřeťi zúčastnila i loňská vítězka Žďárského dvanáctiboje Ligy mistrů Petra Ležalová.

„Běželo se mi dobře, máme tu super

ŽĎARŠTÍ Valentýni už mají své publikum. Každoročně čeká na jejich start, aby je povzbudilo.

Foto: Lenka Kopčáková

partu, je legrace, takže člověk tu zimu ani nevnímá. Dnes nás dokonce povzbuzovalo hodně lidí, auta troubila, řidiči mávali, z aut si nás fotili a natáčeli. Já myslím, že letos dobrý,“ směje se.

Jak říká další běžkyně v pestrém oblečku Jana Novotná, letos běžela Valentýna podruhé a užili si to.

Nejstarší účastník, skoro 83letý Alois Bradáč, vzpomíná, že Valentýna poprvé zažil před osmi lety na Filipínách.

Tento mistr Evropy veteránů ze silničního běhu na Maltě a držitel bronzu z Olympijských her veteránů v Austrálii a z ME ve Francii se žďárského Valentýnského běhu účastní od úplného začátku v roce 2017.

„Tehdy jsem už nebyl mlád (77 let). A i když si každým rokem říkám, že už je to asi naposledy, příště běžím zase,“ směje se maratonec, pro kterého je Valentýn i symbolikou jeho celoživotní lásky ke sportu.

-lko-

Úspěšně se rozvíjející firma
hledá

**pracovníky
s elektrotechnickým
vzděláním**

– vyučen, SO, ÚSO, VŠ pro různé pozice ve firmě.
Záleží na zkušenostech, vědomostech a ambicích.

Máte-li zájem o práci v úspěšné, dobře fungující firmě,
je váš současný zaměstnavatel v ekonomických
problémech, případně nejste spokojeni se svým
současným zaměstnáním, a máte chuť
si rozšířit své technické obzory,
určitě nám napište na e-mail: info@mpse.cz.

j03-11D

V dubnu Vysočina v pohybu

V týdnu od 17. do 23. dubna 2023 se vrací sportovní akce v režii Kraje Vysočina.

Zásadním cílem této akce pro širokou veřejnost je vrátit v povídkových letech co nejvíce lidí zpět ke sportu, a umožnit jim tak trávit aktivněji volný čas. Vysočina v pohybu má lidem přiblížit sportovní nabídku v jejich spádové oblasti, vzbudit zájem o zdravý životní styl i zvědavost.

Ve sportovních klubech po celé Vysočině, které se do projektu zapojí, mohou lidé navštívit vnitřní sportoviště a vyzkoušet zdarma sporty, které je zajímají.

Do konce února běžela registrace partnerů z řad majitelů a provozovatelů vnitřních sportovišť. Podmínkou účasti je sportoviště alespoň pro 20 osob a uvolnění nejméně 7 hodin v týdnu pro bezplatný sport. To mohou

být třeba plavecké bazény, zimní stadiony a kluziště, posilovny, fitness centra, tělocvičny, haly nebo i sokolovny.

„Provozovatelům sportovišť, která se k akci připojí, poskytne Kraj Vysočina finanční kompenzaci a mediální podporu,“ informuje hejtman Vítězslav Schrek.

Od března budou na stránkách www.vysocinavpohybu.cz postupně zveřejňovány nabídky volných sportovních hodin, které lze během dubnového týdne využít. Seznam sportovišť je na webu pravidelně aktualizován.

První loňský ročník osvětové akce Vysočina v pohybu oslovil zhruba padesátku provozovatelů a jejich vnitřní sportoviště navštívilo na 10 tisíc lidí. Podobně rozsáhlá akce nemá v Kraji Vysočina obdoby.

-lko-

Altoma HB

Vratová technika pro Vysočinu

Altoma HB s.r.o., Na Ostrově 28, 580 01 Havlíčkův Brod
tel.: 569 422 522, fax: 569 422 523

HÖRMANN

Dveřní a vratová technika

www.altomahb.cz

Služby

Angličtina a němčina

■ Skupinové a individuální kurzy anglického a německého jazyka všech pokročilostí. Příprava na maturitu a zkoušku FCE. Skupinové kurzy zahajujeme vždy v únoru a září v rozsahu 18 výukových bloků a před zahájením máte možnost účastnit se zdarma 1 náslechovou hodinu. Individuální výuku nabízíme v průběhu roku dle dohody včetně Business and Technical English.

Systémy jakostí s.r.o., Horní 30, Žďár n.S. (HOTEL FIT, 4.p.), tel: 727 882 103, 566620 261, www.systemy-jakosti.cz

Knihařství

■ Knihařství, Horní 135/2, ŽR. Vazby časopisů, diplomových prací a jiných tisků. Zhotovení kronik, alb. Opravy starých knih. Rámování a paspartování obrazů. Otevřeno po., út., čt., 9-14 hod., stř. 9-16,30 hod., tel. 566 622 164

Krejčovství

■ Krejčovství Dita Horká. Jamská 30, Žďár nad Sázavou. Návrhy a šití na míru, stříhová služba, úpravy a opravy oděvu. Tel: 608 645 449

Klimatizace

■ KLIMATIZACE-TEPELNÁ ČERPADLA-VZDUCHOTECHNIKA
Prodej, montáž, servis, pravidelné kontroly.
www.svetklimatizaci.cz
Tel: 728 385 371
Jihlavská 1148/16, Žďár nad Sázavou

Malíři

■ MALBEST, Nádražní 37/2, Žďár nad Sázavou, tel: 603 225 457. Veškeré malířské a natěračské práce.
www.malbest.estranky.cz

■ Chromý Pavel, Na Úvoze 16, Žďár nad Sázavou, tel: 604 327 730. Malby, nátěry. Malby včetně úklidu. Nátěry oken, střeš, dveří. Drobné zednické a obkladačské práce. e-mail: pavelpajos@seznam.cz

Renovace vany

■ NOVÁ VANA DO STARÉ, bez bourání, záruka 5 let
Tel: 608 700 515 www.renovacevany.eu

Zahradnictví

■ Zahradnictví u Chlubnů nabízí: ovocné a okrasné stromy a keře, růže, sadbu salátu a jiné zeleniny, substráty a rašelinu. Provedeme stříh ovocných stromů. Projekty a realizace zahrad.
Otevřeno Po – So od 7,30 do setmění,
tel. 607 285 194, 724 960 317,
www.uchlubnu.cz

Žaluzie

■ Bednář Svatopluk, prodej-montáž-servis stínící techniky, včetně venkov. rolet, text. rolet, sítí proti hmyzu a markýz.
Tel: 608 111 995 www.zaluzie-bednar.cz

OZNAMOVATEL

OSTATNÍ

■ Výkup STARÝCH peřin. Tel.: 721 469 234

PRODEJ

■ Prodám 2 vstupenky na koncert J. Korna, Žďár nad Sáz. 29.3.2023. Tel. 606136161

Oprava

V minulém vydání došlo k chybně uvedenému jménu zemřelého pana Ptáčka. Níže uvádíme na pravou míru a pozůstalým se za tuto nepříjemnost jménem Žďárských novin omlouváme.

RV POHŘEBNÍ SLUŽBA Vevera s.r.o.

V měsíci prosinci opustil své blízké:

Jaroslav Ptáček (Žďár nad Sázavou)

* 21.4.1937 † 26.12.2022

Upřímnou soustrast pozůstalé rodině.

RV Pohřební služba Vevera s.r.o.

Sychrova 491/18

591 02 Žďár nad Sázavou

Mobil kancelář: 739 020 787

Mobil 24 hodin: 603 452 119

www.pohrebjihlava.cz

Údaje v této rubrice jsou informace zveřejněny dle úmrtního oznámení zveřejněného rodinou (vypravitelem pohřbu).

Žďárské noviny

Vydává: Parola spol. s r.o., IČ 18199283, Fritzova 1552/34, 586 01 Jihlava, www.jihlavske-listy.cz/nzr - Vychází 1x měsíčně v nákladu 10.400 ks, zdarma do každé domácnosti, č. 3 vyšlo 3. 3. 2023. Vychází od roku 1994.

Redaktor: Lenka Kopčáková, mob: 736 193 687, e-mail: nzr.redakce@centrum.cz - Inzerce: mob: 732 235 415, e-mail: nzr.reklama@centrum.cz - Tisk: Czech Print Center a.s. - Registrace: MK ČR E, číslo indexu 11277 - Distribuce: RENVY Trade s.r.o., Grusova 413. Pardubice. Reklamace: tel.: 567 578 027.

© Parola spol. s r.o. Jakékoliv užití a šíření částí nebo celku obsahu Žďárských novin bez písemného svolení vydavatele je zakázáno.

Psychoterapeutické okénko Kytička levandule

Ilustrační foto: pixabay.com

Pokud je náš život vyplněn jen samou prací a povinnostmi, začínáme někdy ztrácet sami sebe.

Náš čas se točí kolem kalendáře a kolem jistot, které tolik potřebujeme k životu. Začínáme se uzavírat ostatním lidem, přitom právě dobré vztahy by nám mohly pomoci vrátit našemu životu radost a smysl. Jsou totiž základem všeho, tedy především základem naší duševní rovnováhy, od které se pak odvíjí všechno ostatní.

Máme-li v pořádku své vztahy a víme, na koho se obrátit v případě nouze, pak se dají snadno vyřešit i ostatní problémy. A tak, máte-li fajn přátele, jistě vám pomohou.

Pokud jste ale na všechno sami, zkuste se zapojit alespoň do skupiny podobně smýšlejících, která vám občas poskytne pochopení nebo dobrou radu.

Můžete se přihlásit do zajímavého kurzu nebo začnete rovnou studovat! Třeba na Univerzitě třetího věku, kde vyučují už mnoho let psychologii, vznikají zajímavé debaty i nová přátelství, a často, po skončení hodiny, si posluchači ještě zjdou společně do hospůdky, aby sdíleli své zkušenosti. Vzájemný čas se cení a je tak vzácné, pokud vám někdo naslouchá. Některé skupiny se dokonce schází i mnoho let po skončení kurzu!

Samota je bohužel smutným fenoménem dnešní doby, i když si to nechceme připustit. Máme přece tolik přátel na sociálních sítích, kde

se i my schováváme za pěknou fotografii a nikdo ve skutečnosti netuší, kdo jsme a co nás baví.

Dáváme najevo svou líbivou image, ale své bolesti a trápení nám zůstávají, jelikož chceme působit vždy jen pozitivně a krásně. Pokud však nebudeme se svými blízkými sdílet i skutečný život, může v nás narůstat frustrace, nespokojenost nebo i deprese.

Z povrchnosti se stane neutěšený životní styl, který z nás může dělat jen figurku na šachovnici života, která nemá právo na vlastní život... Zkusme se však na svůj život podívat z jiného úhlu, tedy přímo ze středu našeho já.

Kdo vlastně jsme a jaký má náš život smysl? No přece takový, jaký mu dáme my sami! Pokud se budeme věnovat nějaké činnosti a budeme se u toho cítit šťastní, pak je tento směr správný a my bychom v něm měli pokračovat (samozřejmě pokud tím neškodíme někomu druhému).

A někdy to mohou být pouhé maličkosti, které vrátí smysl našemu životu, jindy velké věci, které vyžadují statečnost a vytrvalost. A tak třeba jen koláč, který přineseš svým sousedům, nebo kytička levandule pro milou sestřičku v nemocnici udělají divy. A dokonce se říká, že pokud uděláte denně tři dobré skutky, je to ta nejlepší prevence proti depresi, nevěříte? Doporučuji vyzkoušet!

Mgr. Lucie Poláková
Psychoterapeutka a astroložka

Kamenictví Jaroslav Cafourek

- opravy a přebroušování pomníků na místě
- sekání a opravy nápisů
- výroba nových pomníků
- kompletní kamenické práce
- kresby do kamene

Tel. 738 888 769, 603 293 136 www.kamenictvicafourek.cz

Žďárské DUO maškarní radovánky

SNĚHURKO, chceš jablíčko?

Oslava konce zimy ve Žďáře měla letos dvojí podobu. Lidé si užili obou, přitom každé jinak.

■ Lenka Kopčáková

Sobotní lidový masopust

Byť se v sobotu 18. února obloha kabonila, odpoledne vysvitlo slunce. To hned pozvedlo náladu maškarám.

Vládu nad městem jim předal místostarosta Rostislav Dvořák, což musel odpřisáhnout na „Svatého Saláma“ tedy šišku využené Vysočiny, kterou měl nestálet u pasu hlavní průvodce v roli Žida.

Během odpoledne probíhaly různé soutěže masek a vítězové brali ceny v podobě balíčků s krajským logem. Co bylo uvnitř? Žid hlásal, že jsou od „Svatého Pudinga“.

Průvod si za tónů Zelenohorské muziky vykračoval centrem a zastavoval před restauracemi. Podle masopustního práva žádal občerstvení. Paní domu či servírka si pak zatančila s medvědem, který má podle tradice plodivou sílu. A když se zrovna před Velišem medvěd někde zapomněl, popadl paní domu do kola klaun. Se smíchem si užili skočnou polku.

Kolem postavy Laufra se špičatou čepicí bylo stále plno dětí. Hbitě vyráběl z balónků kočky, pejsky, žirafy, klukům dokonce meče. Jak říkal, s tou-

to dovedností projel svět a balónková zvířátka lákají děti všude stejně.

Žid šel vždy v čele průvodu a tlačil starý rozhrkaný kočárek. Pod přehozenem se krom výherních balíčků leskla i láhev. Snad kapky na chrapot, ne?

Průvod se hnul k faře, kde Žid žádal oddání řezníka s hastrmankou. Farář se smíchem vyhověl a farníci už roznášeli tácky se stopičkami, koblihy a chlebičky. Po všem se jen zaprášilo.

Tu a tam se zjevila černá ježibaba a nabízela jablíčko jak pro Sněhurku. Nebylo radno se jí podívat do očí. Maska se vybavila speciálními ččkami. Koho popadl klaun se rtěnkou, tomu zůstalo červené srdce na tváři. Děti se na náměstí točily na historickém dřevěném kolotoči, ve stáncích voněly dobroty.

Finále průvodu bylo před Labutí, kde byl Svatý Salám coby pomyslná kobyla „poražen“ a Žid jej rozkrájel divákům. Muzikanti zahráli smuteční marš. Ale pak se všichni ještě jednou zatočili vesele v kole. Od Popelečnické středy je podle lidové tradice přece čeká strádání a čtyřicetidenní půst až do Velikonoc.

Masopustní úterý podle tradice

Plné náměstí 21. února sledovalo výpravný průvod s programem

VESELÁ sobotní masopustní banda.

masopustních masek z Hlinecka. Soubor nadšenců z obcí Studnice, Vortová a Hamry přijel do Žďáru na pozvání radnice. Výjimečný je tím, že tamní masky mají historický základ z 19. století, každá z nich má v lidové tradici svůj význam a dodnes se tradice přesně dodržuje, masky se často dědí v rodinách po generace.

Od roku 2010 je masopustní průvod z Hlinecka zapsán v seznamu světového kulturního dědictví UNESCO. Soubor měl s sebou i svoji kapelu, která mj. vyhrávala i originální písně složené přímo pro tuto masopustní občůzku. Masky zpívaly, lidé se bavili, komíníci jim nechali na tvářích své znamení.

Maškary z Hlinecka takto naposledy ve Žďáře vystupovaly v únoru 2007, při 10. Národním krojovém plese Folklorního sdružení ČR.

Program komentovala z pódia ředitelka knihovny Martina Sedláková a jednotlivé významy masek vysvětloval historik regionálního muzea Miloslav Lopaur, který v nemoci zastoupil očekávanou ředitelku Souboru lidových staveb Vysočina Ilonu Vojancovou.

Také při výpravném odpoledni šly masky městem a dožadovaly se svého práva. U Süssu jej vítali hostinští v dobovém obleku. Medvěd se měl

co otáčet, aby provedl všechny ženy na trase.

Nakonec vše končilo na náměstí tradičním stínáním kobyly. No a lidé se v závěru vrhli na postavu Slaměného a jaksepatří z ní oškubali papírové růžičky a trsy pro štěstí.

Ani na masopustní úterý nechyběly zabijačkové dobroty, koláče a koblihy. Žďár si to letos opravdu užil.

Kdo je kdo

Tradiční maškary na Hlinecku se dělí červené (též pěkné), které náležejí jen svobodným mládežákům a černé (šeredné) masky oblékají starší a ženatí muži. Hlavním úkolem těchto maškar je kontakt s diváky.

Pro zajímavost přinášíme stručný popis masek dle historičky Ilony Vojancové, při kterém si žďárské vystoupení opět vybavíme.

ČERVENÉ MAŠKARY

■ **Lauf:** oblečen v bílých kalhotách a haleně posíťtých barevnými odstřížky. Na hlavě má špičatou čepici, v ruce drží bič, mívá i píšťalku ke svolávání masek. Tvoří dvojici se ženuškou. Kráčeji v čele průvodu, žádají hospodáře o povolení zahrát před jejich domem. Může tančit v kolečku s turky.

(Pokračování na str. 15)

TANEC s medvědem přináší sílu a štěstí.

LAUFR neúnavně kroutil dětem zvířátka z balónků.

Žďárské DUO maškarní radovánky

HLINECKÝ program moderovala ředitelka knihovny Martina Sedláková

HOSTITELÉ nevěděli, co od rozverných maškar čekat.

TRADIČNÍ tanec masek se šátečky

NA ZÁVĚR diváci oškubali Slaměného. Každý chtěl růžičku pro štěstí.

(Dokončení ze str. 14)

■ **Žena:** V ženských šatech z druhé poloviny 19. století je převlečen muž. V ruce má košíček na peněžitě dary.

■ **Turci:** Čtveřice turků je oblečena do kalhot a halen, dva jsou modří a dva červení. Na hlavách mají vysoké, válcovité čepice zdobené pentlemi a růžičkami. Na hrudi mají kyrys, na rukou bílé rukavičky, při tanci točí krajovým šátečkem. Úkolem Turků je zatancit před každým domem, při tanci „vyhazovat podpatky“, aby se vedla úroda.

ČERNÉ MAŠKARY

■ **Slaměný:** Představuje archaický typ masky zhotovené ze slámy. K výbavě Slaměného patří roh zavěšený přes rameno, velký kravský zvonek připevněný

vzadu na sukni a býkovec spletený ze slámy. Troubením oznamuje začátek obchůzky, kolikrát zatroubí, tolik je masek. Postava má začerněnou tvář, stejným černidlem maže diváky, které honí a válí se s nimi po zemi. Hospodyně se snaží z jeho sukne získat stébla slámy, která dávají do posady, v níž sedí husa na vejcích. Housata se pak prý „dobře vyvedou“.

■ **Kobyly a ras:** Kobyly honí diváky, hopsá, chodí ve dvojici s rasem. Jeho kostým má bílou barvu s červenými doplňky.

Ras musí hlídat kobylu a přitom ještě stihne různé žerty s diváky. Na závěr obchůzky musí „porazit“ odsouzenou kobylu. Stane se tak před hospodou, kobyla se svalí na připravenou dřevěnou nosítka a maškary ji donesou do hospody. Zde se „vzkřísí“ a maškary ji společně zatancují s diváky.

■ **Žid:** Hlavní úlohou této masky je kontakt s

diváky: „obchoduje s nimi“, ve velké brašně má nej-různější proprietu. Přihlízející muže „holí“ velkou dřevěnou břitvou, češe dřevěným hřebem a za služby chce zaplatit.

Z ošumělého kostýmu mu visí trásné, na hlavě má klobouk a masku z kožešiny.

■ **Kominík:** Maže diváky černidlem, vyplácí je metlou a prohání především mládež. Na zádech má namalovaný hodinový ciferník, ručičky na prvním z nich ukazují začátek obchůzky a na druhém její konec.

■ **Medvěď s medvědem:** Medvěď baví hlavně děti, které vozí na hřbetě. Tanec s medvědem má ženám přinést sílu a zdraví.

Foto: Lenka Kopčáková a archiv města Žďáru n. S. Více snímků v naší fotogalerii www.jihlavske-listy.cz/zn

ELEKTROKOLA.cz

SLEVA AŽ 25%

NA MODELÝ 2021 a 2022

akce platí do 15.3.2023 nebo do vyprodání zásob

722 301 302

WWW.ELEKTROKOLA.cz

Prodejny českých potravin

Poctivé čerstvé maso a vejce

od českých
dodavatelů na pultech
prodejen RYNEK.

Sledujte naše akce i na FB

Rynek místo plné chutí

www.agrorynek.cz

Teleflex

Začněte svou kariéru
v Teleflexu ještě dnes!

- Seřizovač
- Inženýr kvality
- Nákupčí

Experti na lékařskou techniku,
kterým na lidech záleží

+420 566 510 410
kariera.zdar@teleflex.com
www.praceteleflex.cz

